AKPINAR

Mart - Nisan 2010 Yıl: 5 ISSN: 1306-3731 3 TL

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

26. Sayı

- BİLİMDE AŞIRMA TEKNİKLERİ
- KADIN ŞAİRLERİMİZDEN GÜZİDE TARANOĞLU
- TÜRK EDEBİYATININ POETİKALARI
- KIBRIS ÜZERİNE BİR HASBIHÂL
- N.Ü. KÜLTÜR VE SANAT EVİ

www.akpinardergisi.com

PRENSES KURUYEMİŞ ŞEKERLEME

Tel: 0.388 232 11 95 • 0.388 232 93 67
Bor Cad. No: 14/B • NİĞDE

AKPINAR

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yıl: 5 Sayı: 26 / Mart - Nisan 2010 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ VE SORUMLUSU
İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dr. Nedim BAKIRCI

YAYIN KURULU
İsmail ÖZMEL
Nedim BAKIRCI
Murat SOYAK

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)
Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet UĞUR (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ
Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ
Sayısı: 3 TL
Yıllık Abone Bedeli: 20 TL
Resmî Abone Bedeli: 40 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)

GRAFİK & TASARIM
Nilay PEKER ERSAN

BASIM YERİ
Karan Ofset & Form
Mezbaha Cad. Yavuz Apt. No: 36/B • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmasın geri verilmez. Dergimize gönderilecek yazıların başlığı 12 punto, alt başlıklar ve muhtevası 11 punto olarak word sayfasında yazılıp disketle yazışma adresimize posta ile veya el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

4 **BİLİMDE AŞIRMA TEKNİKLERİ**
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

8 **DİYARBAKIR'DA 'KURTULUŞ' KUTLAMALARI**
Prof. Dr. İsmail GÖRKEM

9 **GİR** (Şiir)
Abidin GÜNEYLİ

10 **KADIN ŞAİRLERİMİZDEN GÜZİDE GÜLPINAR TARANOĞLU**
Abdülkadir GÜLER

12 **AYNI KIYI** (Şiir)
Esin ARDIÇ

13 **JANUS** (Şiir)
Şahin UÇAR

14 **DİVAN EDEBİYATI**
İsmail SARIKAYA

15 **SUSUZ KEDİLER ŞEHRİ** (Şiir)
Ali İhsan KOLCU

16 **TÜRKİYE** (Şiir)
Kenan ŞAHBAZ

17 **VATANIN SAHİBİ DEĞİL, KİRACISI OLMAK**
Prof. Dr. Ramazan Demir

19 **TÜRK EDEBİYATININ POETİKALARI**
Gökhan DEMİR

21 **BULAŞIR** (Şiir)
Nail BAŞEL

22 **ORHAN VELİ'NİN ESKİ BİÇİMLİ ŞİİRLERİ ÜZERİNE**
Emrah KURUL

26 **ŞİİRDE HAZ**
Nihat KAÇOĞLU

27 **ÖLMEDİN Mİ** (Şiir)
Ahmet Yılmaz TUNCER

28 **"KIBRIS" ÜZERİNE BİR HASBIHÂL**
Semih ÇELİK

35 **BİR ŞEHİR İÇİN GÖZ AYDINLIĞI**
Murat SOYAK

36 **YALNIZLIK** (Şiir)
Pınar ÖZTÜRK

37 **NİĞDE'DE BİR İLK: NİĞDE ÜNİ. KÜLTÜR VE SANAT EVİ**
Dr. Genç Osman Geçer

39 **ESKADER'İN BABIÂLİ SOHBETLERİ**
Umut BULUT

43 **UYKU** (Şiir)
Nail BAŞEL

44 **"KİTAPLAR YOK OLMASIN" (KONFERANS)**

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

ŞEHİTLERİN HERBİRİNE BİR DESTAN YAZILMAK GEREK

Çanakkale Zaferi' nin 95. yıl dönümünde (18 Mart 1915-18 Mart. 2010), bu sefer bir uyanışı görmenin tesellisi ile bu satırları yazmaya başlıyorum. Bütün yurt sathında, herkes kendi malzemeleri nispetinde, ama muhakkak ki samimi ve yürekten bir Çanakkale anması yaptı. Bunu büyük bir uyanış olarak saygıyla selamlıyorum.

Çanakkale sadece dönemin düşman tahayyüllerini felç eden bir zafer değil, aynı zamanda Kurtuluş savaşımızın da bir müjdecisi ve yol göstericisi oldu. Hatta ondan sonraki zamanların da bir moral kaynağı olarak, bir bayram sevincinden öte, bir ibadet heyecan ve huşusuyla andığımız nadir günlerimizden birisi olarak milli hafızadaki yerini aldı.

Her anmada dünyayı şaşırtan büyük hadisenin bir başka yönünü keşfederek, saygımızı ve hayranlığımızı yeniden ifade etmek zaruretini hissediyoruz. Çünkü her söylemi, her anlatımı yetersiz buluyor, bazen Mehmet Akif'in

"Şu boğaz harbi nedir var mı ki dünyada eşi
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi.
Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya?

Mısralarıyla başlayan şiirine veya edebiyatımızın kahramanlık, vatan sevgisi terennüm eden şiirlerini tekrarlayarak duygularımıza tercüman bulmaya çalışıyoruz.

Ben derim ki Çanakkale tarifsiz bir gün doğumudur, bir diriliştir, onun kahramanlarının her birine ayrı ayrı destanlar yazmak, her biri adına abideler dikmek gerekir. Bunun devamı olarak Anadolu'nun her karış toprağına ayrı ayrı rahmet ve şükran abideleri dikmek gereklidir. Çanakkale, vatanı için canını hiçe sayan serdengeçtilerin ölümle alay ettiği bir mahşerdir. Yeni nesillerin hafızalarının en mutena yerine Çanakkale'yi, Kurtuluş Savaşını, yerleştirmek gereklidir. Her sıkıntı ve ümitsizlik döneminde onları hatırlasınlar, her zorluğu yenen bu ruha sarılsınlar, her başarının temelinde böyle serdengeçtilerin kan ve ter izlerinin olduğunu bilsinler, onları tanımaya çalışsınlar ve sonra da onu muhafaza etmeye, yaşatmaya çalışsınlar.

Bu büyük dünya imtihanında, Allah milletimizi bir daha böyle mahşer yaşatacak noktalara getirmesin.

Niğde Üniversitesi çok güzel bir sayfa açtı: 17 Mart 2010 günü "KENT-ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİ ÇALIŞTAYI'na imza attı. Kamu ve Siyaset, Ticaret-Sanayi, Sivil Toplum ve Medya, Kent ve Üniversite, Serbest Oturum, bölümlerinde birçok konu görüşüldü ve faydalı oldu.

Üniversitemizin, Üniversite Sanayi işbirliğinin meseleleri konuşuldu.

Niğde Üniversitesi Rektör Prof. Dr. Adnan Görür'le başarılı işlere imza atmaya devam ediyor diyebiliriz. Emeği geçenleri kutluyoruz.

Çok kıymetli arkadaşım Erol Bedirhan İzgi'yi kaybettik. Sevenlerine ve yakınlarına başsağlığı, kendisine de Allah'tan rahmet diliyorum. Şen, şakrak, hoş bir insandı.

İLESAM (Türkiye Edebiyat ve İlim eseri Sahipleri Meslek Birliği)'nin genel kurulu 27.03.2010 günü Ankara, Türk Tarih Kurumu Salonunda yapıldı. Yeni Yönetime Mehmet Nuri Parmaksız, Prof. Dr. Nurullah Çetin, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy, Prof.Dr. Özkul Çobanoğlu ve birçok yazar-şair dost seçildi. Eski yönetime teşekkür ediyor, yeni yönetimi kutluyor, başarılar diliyoruz.

Akpınar güzel yazılar ve şiirlerle huzurunuzda.

Yeni sayılarda buluşmak dileği ile sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

İSMAİL ÖZMEL

BİLİMDE AŞIRMA TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Korsan yayıncılık nasıl ki yasal yollarla önlenemez hâle gelmişse 'korsan bilim' de aynı önlenemez olma özelliğini yakalamıştır. Üstelik bu ikincisinin açık veya gizli koruyucuları da vardır. Ayrıca bu korunanlar, büyük bilgin tafralarıyla salınıp gezmektedirler.

Dikkat ederseniz yukarıda 'korsan bilim' dedim, lütfen bunu 'halk bilimi'nin 'halk bilim' diye algılanmasında olduğu gibi yanlış anlayıp da 'korsanoloji' veya 'korsanlığı araştıran yeni bir bilim dalı' diye kabul buyurmayınız.

Bilimde araştırma teknikleri sayılmayacak kadar çoktur. Hatta şöyle diyebiliriz: Bazı bilginler (!) bu konuda uzmanlaşmıştır. Onlardan bu alanda bir kitap yazmalarını bekleyebiliriz. Mesela onlardan biri konuyu bir bir anlatırken anlaşılmayı kolaylaş-tırmak için, "Bu konudaki 'örnek aşırma' için, 'bk. Bizim şu makalemiz (tezimiz, kitabımız, bildirimiz)'" diyebilir.

Sözü uzatmayalım. İşte size 'canlı' aşırma örnekleri… Ancak asla ad vermeyeceğim, hatta ilgilinin üniversitesinin adını da vermeyeceğim. Sakın ola ki mensubu olmakla gurur duyduğum Atatürk ve Selçuk Üniversitelerinden örnek vereceğim, asla. İsterseniz bir Temel fıkrasıyla konumuza açıklık getirelim. Zaten biraz sonraki örnekleri okuyunca içiniz / mideniz bulanacak, hiç olmazsa küçük bir önlemle bulantıyı önleyelim.

Efendim, fıkra bu ya, bizim Temel California'nın Los Angeles şehrindeki ünlü UCLA' da üniversite eğitimi almaktadır. Bir gün özel bir iş için şehrin kuzeyindeki başkent Sacramento'ya gitmesi gerekir. Bu iki şehir arasındaki freeway (otoyol) mesela sekiz gidiş, sekiz geliş şeridinden oluşmaktadır.

Temel basar gaza... Kulağı da, güzel müzik yayını yapan bir radyo istasyonundadır. Derken birden yayın kesilir ve bir anons başlar:

"Dikkat dikkat, dikkat dikkat… Sacramento'dan Los Angeles yönüne yolculuk edenler, bir araba ters yola girmiştir…"

Ve anons can alıcı sesle sürekli olarak söylenmektedir. Temel'imiz nihayet üçüncü anonsta ne denildiğini anlar ve kendi kendine konuşmaya başlar.

"Ne birisi, hepisi ters celiyi…"

Anladınız tabii, ters yola giren bizim Temel'dir. Aslı olmasa da fıkra Temel'e yakışmaktadır.

Kıssadan hisse. 'Hangi üniversite?' diye sormayınız, cevabını Temel 'gardaşumuz' vermiş olmaktadır.

Bununla bütün üniversitelerimizi zan altında bırakmak istemem. Ancak bir sepetteki çürük elma hesabı her kurumda bir iki örnek bulabilirsiniz. Aslolan, bu üniversitelerin bu failleri aralarında barındırmamalarıdır; hatta başka üniversiteler de (devlet ve özel) bu tip aşırganları aralarına sokmamalıdır. Ne yazık ki bu âdemlerden, aşırganlıkları mahkeme kararıyla sabit olanlar hâlâ kurumlarının

orsan yayıncılık nasıl ki yasal yollarla önlenemez hâle gelmişse 'korsan bilim' de aynı önlenemez olma özelliğini yakalamıştır. Üstelik bu ikincisinin açık veya gizli koruyucuları da vardır. Ayrıca bu korunanlar, büyük bilgin tafralarıyla salınıp gezmektedirler.

Dikkat ederseniz yukarıda 'korsan bilim' dedim, lütfen bunu 'halk bilimi'nin 'halk bilim' diye algılanmasında olduğu gibi yanlış anlayıp da 'korsanoloji' veya 'korsanlığı araştıran yeni bir bilim dalı' diye kabul buyurmayınız.

Bilimde araştırma teknikleri sayılmayacak kadar çoktur. Hatta şöyle diyebiliriz: Bazı bilginler (!) bu konuda uzmanlaşmıştır. Onlardan bu alanda bir kitap yazmalarını bekleyebiliriz. Mesela onlardan biri konuyu bir bir anlatırken anlaşılmayı kolaylaş-tırmak için, "Bu konudaki 'örnek aşırma' için, 'bk. Bizim şu makalemiz (tezimiz, kitabımız, bildirimiz)'" diyebilir.

Sözü uzatmayalım. İşte size 'canlı' aşırma örnekleri… Ancak asla ad vermeyeceğim, hatta ilgilinin üniversitesinin adını da vermeyeceğim. Sakın ola ki mensubu olmakla gurur duyduğum Atatürk ve Selçuk Üniversitelerinden örnek vereceğim, asla. İsterseniz bir Temel fıkrasıyla konumuza açıklık getirelim. Zaten biraz sonraki örnekleri okuyunca içiniz / mideniz bulanacak, hiç olmazsa küçük bir önlemle bulantıyı önleyelim.

Efendim, fıkra bu ya, bizim Temel California'nın Los Angeles şehrindeki ünlü UCLA' da üniversite eğitimi almaktadır. Bir gün özel bir iş için şehrin kuzeyindeki başkent Sacramento'ya gitmesi gerekir. Bu iki şehir arasındaki freeway (otoyol) mesela sekiz gidiş, sekiz geliş şeridinden oluşmaktadır.

Temel basar gaza... Kulağı da, güzel müzik yayını yapan bir radyo istasyonundadır. Derken birden yayın kesilir ve bir anons başlar:

"Dikkat dikkat, dikkat dikkat… Sacramento'dan Los Angeles yönüne yolculuk edenler, bir araba ters yola girmiştir…"

Ve anons can alıcı sesle sürekli olarak söylenmektedir. Temel'imiz nihayet üçüncü anonsta ne denildiğini anlar ve kendi kendine konuşmaya başlar.

"Ne birisi, hepisi ters celiyi…"

Anladınız tabii, ters yola giren bizim Temel'dir. Aslı olmasa da fıkra Temel'e yakışmaktadır.

Kıssadan hisse. 'Hangi üniversite?' diye sormayınız, cevabını Temel 'gardaşumuz' vermiş olmaktadır.

Bununla bütün üniversitelerimizi zan altında bırakmak istemem. Ancak bir sepetteki çürük elma hesabı her kurumda bir iki örnek bulabilirsiniz. Aslolan, bu üniversitelerin bu failleri aralarında barındırmamalarıdır; hatta başka üniversiteler de (devlet ve özel) bu tip aşırganları aralarına sokmamalıdır. Ne yazık ki bu âdemlerden, aşırganlıkları mahkeme kararıyla sabit olanlar hâlâ kurumlarının baş tacıdır. Hatta bazıları oluşturulan 'özel' heyetlerle aklanıp paklanmaktadır. Şu cümle bir dekanın ağzından çıkabilmiştir: "Onca kişi görememiştir de o mu (aşırganlığı yakalayan cesur bilgin) görmüştür?"

Gelelim Vehbi'nin kerrasine… veya 'kerrakeleri'ne…

1.Olay: Bir taşra üniversitesinde hazırlanan ve yayımlanmayan bir yüksek lisans seminerini veya tezini elde ediyorsunuz. Çalışmanın sahibi olaydan haberdar değildir. (Hâlâ da..) Aşırgan zat bu

çalışmayı doçentlik tezinde (veya başka bir çalışmasında) kullanır. Kullanır kullanmasına ama işin raconu da yapılacaktır. Ne yapacaktır? Ufak tefek tadilat! Mesela, Mehmet adı Ahmet, Bağdat adı Halep yapılacaktır; ne bileyim ben, bu işi uzmanları iyi bilir. Ortada, Nil Hilton Oteli'nde oturup da Afrika yazıları yazıp gezi notları gönderen adamın (yazar diyemiyorum) duruşu var. Gitmediğin yerden, yapmadığın araştırmadan eser sahibi ol.

2.Olay: Bu, biraz masumcadır (!) Yapılan iş kendi çalışmasından aşırmadır. Diyelim ki doçentlik tezi hazırladınız. Beş aded asıl üyelere, dört aded de yedek üyelere veriliyor… Kendinize, jüride bulunmayan hocanıza derken en fazla 12 kadar teksiri hazırlıyorsunuz. Bu iş şimdi fotokopi yoluyla oluyor. Neyse, beş kişilik asıl üyeler tezinizi 5-0 (veya 4-1, 3-2) kabul ediyor. Öbür aşamaları da geçip doçent oluyorsunuz. Sizin teziniz de üyelerin raflarında, benzerleri gibi, tozlanmaya terk ediliyor.

Derken yıllar yılları kovalıyor, aradan beş yıl geçiyor. Doçentimizin bekleme süresi doluyor, terfi (!) zamanı geliyor. Artık başka bir üniversiteye geçmenin de zamanı gelmiştir. Kadrosu boş bir bölüm bulunur. Zaten eldeki hocaların bile kaçıp gittiği o üniversiteye bir profesör adayının başvurması rektörü sevindirir. İlan verilir. Var mı ikinci bir aday? Ne gezer?

Sıra gelir o adayın atanmasına esas olan raporu yazacak olan kurulun (jürinin) belirlenmesine.. Rektör alanın yabancısıdır. Adayın yardımıyla kurul oluşturulur. Ancak aday bu arada bir yenilik yapmış çoğaltılarak ortaya çıkan doçentlik çalışması yeni (değişik) bir adla kitaplaştırılıvermiştir. Zaten çoğaltılan doçentlik tezlerini ellerinde bulunduran üyelerin hiçbirisi de profesörlük kurulunda yoktur. Böylece aday bir tezden iki post çıkarmış olacaktır. Nitekim öyle de olur, adayımız 'Prof.' oluverir.

3.Olay: Bu konuyu Prof. Dr Ali Birinci yakalamıştır. Şimdi Türk Tarih Kurumu Başkanı olan Prof. Birinci, Muhafazakâr Düşünce dergisinde kaleme aldığı yazısında aşırganların bu tekniğini açıklıyor. Lisans öğrencilerimizin tezlerini talan edeceksiniz. Yine onların bitirme tezi olarak hazırladıklarını, zinhar onların adını anmadan, kendi özgün çalışmanız gibi sunacaksınız. Bu tür çalışmalarla doçent de olursunuz, profesör de.. Doçentlik, sonra da profesörlük raporu yazacak olan profesörler nasıl olsa öğrenci tezlerinden habersizdir. Haberi olanlar ise, 'Canım bunda ne var, herkes yapıyor', diye koruyuculuğa soyunuyor. Ne demek 'herkes yapıyor?" yani ey hoca (koruyucu hoca), sen de mi öyle yapmıştın, yani aşırmıştın? Vah ki ne vah! Eyvah!..

Aşırganlık teknikleri pek çoktur, kalanları ikinci yazımıza bırakıyoruz. Ve şimdi size sonuncu yöntemle hazırlanmış bir aşırganlık örneği…

Adları doğrudan verirken sadece bir adı gizleyeceğiz. Konuya ilgi duyanlar onun kim olduğunu bileceklerdir.

Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi (şimdi Edebiyat Fakültesi) Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Yakup Karasoy, bu unvanını taşıdığı yıllarda Bölümdeki altı öğrencisine Arapça bir fıkıh kitabının satıraltı tercümesini yeni harflerimize aktarma işini bitirme tezi olarak verir: 1991, 1992. daha sonra bu tezler birleştirilerek Dr. Karasoy'un doçentlik tezinin metnini oluşturur. Elbette o hızlı ve heyecanlı günlerde araştırma görevlileri de hocalarına yardımcı olurken öğrencilerdeki ufak tefek

hataları düzeltirler, ancak önemli hatalar onların da gücü yetmediği için aynen kalır. Öğrencilerin âdeta taşeron gibi kullanıldığı bu işlem sonucu, beş profesörün onayıyla Dr. Karasoy doçent olur. Acaba o beş profesör bu işlerden, yani taşeron öğrencilerden haberdar olmuşlar mıydı? Ne gezer?

Zaman geçer Doç. Karasoy profesörlüğe baş vuracaktır. Ancak o, bu arada ilk altı öğrencisinin yeni harflere çevirdiği metni başka bir altı öğrenci grubuna paylaştırarak bitirme tezi hazırlatır. Unutulmasın ilk altı öğrencinin yanlış okuduğu kelimeler ikinci gruptakilerce doğru okunmuş kabul edilip ona göre dizin hazırlanır. Kullanılan metin Doç. Karasoy'un doçentlik tezindeki metindir, hani ilk altı öğrencisi tarafından hazırlanıp bazı yerleri düzeltilen metin. (Ne hikmetse ulemâ-yı kirâmdan bir kişi, bu iki metnin yani öğrenci metinleriyle hocalarının metinlerinin farklı olduğunu ispat etmeye (!) çalışmışsa da inandırıcı olamamıştır. Nasıl olsun ki, öğrencisinin 'Hindistan' ülkesi olarak anlamlandırdığı 'Hind' kelimesinin gerçek anlamı bir kadın adıdır. Demek ki 'Prof. üye' olmak yetmiyor.

İkinci gruptaki öğrencilerin hazırladığı altı dizin yine araştırma görevlilerinin belki de başkalarının çabalarıyla birleştirilir, hocanın prof.'luk tezi oluverir. Aşağıda, parantez içindeki ilk sayılar grubun sırasını, ikinci sayılar ise o gruptaki öğrencilerin sırasını göstermektedir.

Görelim Hanım, öğrenciler neylemiş, hocaları Karasoy neylemiş.

Kelimemiz akruk… (k harflerinin altında birer nokta vardır.)

akruk

Kelime, öğrenci Mehmet Yıldırım'da (1/4) aşağıdaki şekildedir:

… vü eğer dokunsa akruk … (s. 58)

Kelime, doçent adayı Karasoy'da (1999) aşağıdaki şekildedir:

… vü eğer dokunsa akruk… (s. 192)

Kelime yazmada 144 b / 3, 5 ve 6'dadır.

Burada bir itirazımız yok, elbette bu basit ifadeyi hoca da aynı şekilde okuyacaktır.

Acaba kelimemiz ikinci gruptaki öğrencimiz (2/3) ve hocası tarafından nasıl değer-lendirilmiştir? Safiye Hızlı'nın dizinde yer verdiği şekil şöyledir:

akruk: hastalık

Kelime Karasoy'da ise aşağıdaki gibidir.

akruk: hastalık

akruk için verilen anlam hem öğrencide hem de hocasında hastalık'tır. Şu bildiğimiz hastalık! Ama kelimenin geçtiği yerleri oku-yunca bir adlandırma hastalığının olduğu görülecektir! Hem de öyle bir anlamlan-dırma hastalığı ki sormayın. Çünkü satıraltı tercüme de akruk'un ne olduğu da açıkla-nıyor ama hastalıkla mastalıkla ilgisi yok. Ancak öğrencimizin anlama özrü hocasına da bulaşıveriyor.

akruk kelimesinin üzerinde Arapçası olarak mi'râz yazılı. Kelime dilimize girmediği için Devellioğlu'nda yoktu. akruk'un anlamını çözemeyen kızımız kelimenin üzerindeki mi 'raz'ı maraz diye okumakta bir sakınca görmemiş! Nedense Devellioğlu'nu çokça kullanan kızımız bu sefer onu ihmal etmiş. Oysa orada (s. 778) bu kelime vardı da yazımı bir olmakla birlikte anlamı farklı idi: Sözün gizli manası. Ancak bu anlam metnimize uymuyor. Acaba kızımız bunu fark etti de mi, ona itibar etmeyip sanal anlamı! hastalık'ı

DİYABAKIR'DA 'KURTULUŞ' KUTLAMALARI

Geçmiş: Sanki 'Film Gibi'

*Prof. Dr. İsmail GÖRKEM**

1919 yılının Şubat ayında, diğer bazı Türk aydınlarıyla birlikte Ziya Gökalp (1876-1924) da tutuklanır ve Malta adasına sürgün edilir. Seçkin Türk aydınları, 1919-1921 yılları arasında Malta'da üç yıl esaret hayatı yaşarlar ve 31 Ekim 1921 tarihinde İnebolu'da toprağa ayak basarak ana vatanlarına kavuşurlar.

Gökalp da arkadaşlarının çoğu gibi Ankara'ya geçer. Kayseri'ye taşınan Yedi Gün gazetesinde çalışmak ister, fakat ailesinin direnmesi karşısında bu dileğini gerçekleştiremez ve Diyarbakır'a ailesiyle birlikte döner ve orada Küçük Mecmua'yı yayımlar. Orada gençleri ve öğretmenleri çevresinde toplayarak onlara felsefe ve sosyoloji konulu bilimsel konferanslar vermektedir. Gökalp Numune Mektebi'nin salonunda bir araya gelen topluluğu 'Gençler Derneği' diye tanımlamaktadır. Millî Eğitim Müdürünün ricası üzerine öğretmen okulunun 'psikoloji' ve lisenin de 'edebiyat' derslerine girmektedir. 33 sayı çıkan, her sayısı 8 sayfalık derginin ilk sayısı 5 Haziran 1922'de, son sayısı ise 5 Mart 1923'te yayınlanır.

9 Eylül 1922'de Türk ordusunun İzmir'e girişinin Diyarbakır şehir merkezindeki yansımalarını Ziya Gökalp'ın "Büyük Şenlikler"(Küçük Mecmua, S. 15, 11 Eylül 1922, s.15-17) başlıklı yazısından –yer yer özetleyerek- aktaracağım (bk. Ziya Gökalp, Makaleler VII, Haz.: Abdülhaluk Çay, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982, s.291-293).

"Ordumuzun sevgili İzmir'imize girdiği, sabah erkenden toplarla ilân edildi. Şehir şevkten, sevinçten derhal harekete geldi. Minarelerden tekbir nidaları, salâvat-ı şerîfe sesleri gök kubbeye doğru yükselmeye başladı. Caddelerde bütün dükkânlar, resmî daireler, hususî evler millî bayraklarla, şarkın güzel halılarıyla gelin odaları gibi donatılmıştı. İktisadî meslekleri temsil eden esnaf heyetleri, her biri kendi bayrağının arkasında yürüyerek, belediyeye doğru geliyorlardı." Lise, öğretmen okulu ve örnek mektepleriyle dârü'l-eytâm [=yetimler yurdu] mektebi de Türk bayraklarını ellerinde yükselterek, "cephe kumandanlığı dairesi"nin karşısındaki meydanda toplanmaktadırlar. Meydanda iki sıralı olarak dizilmiş olan askerî bando kahramanlık marşları çalmaktadır. "Bu sırada önde 'Gençlik Derneği' olmak üzere, bütün esnaf heyetleri takım takım gelerek meydanda saflar teşkil ettiler." Onların arkasında, tekke ve tarikat mensupları ilâhiler söyleyerek ayrı ayrı meydana gelmeye başlarlar. "Mebus beyler, erkân-ı hükûmet, memurlar, ulema, eşraf, ordunun bütün ümera ve zâbitanı, muavenet [=yardım] heyetine mensup reisler, muhtelif [=gayrımüslim] cemaatlerin reis-i ruhanîleri, cephe

kumandanlığı dairesinin önünde dizildiler. Gelen heyetler de bu merkez etrafında sıralandılar. Bu büyük cemaat, düşman ayakları altında inleyen sevgili memleketlerimizi mucizeli bir hamle ile geri almasından dolayı mukaddes ordumuzla muazzez başkumandanını [=Mustafa Kemâl Paşa'yı] hem tebrik, hem de onlara karşı duyduğu nâmütenahi [=sonsuz /engin] teşekkürleri arz için gelmişti."

Ziya Gökalp, "bu kadar muhteşem bir içtima [=toplantı] ve bu kadar güzel bir resmi geçit Diyarbekir'de ilk defa vukua geliyordu" demektedir. Gökalp'ın şu tespiti de ilgi çekici olsa gerek: "Oradaki bütün kalabalık bu müstesna günün saadetini coşkulu bir vecd içinde, için için duyuyordu." Gece olunca minareler kandillerle donatılır; belediye, kışla ve Gençlik Derneği'nin önünde toplananlar güzel müzikler dinlerler. Gökyüzüne "güzel fişenkler" atılır, okul öğrencileri fener alayları düzenlerler.

'Devletin düzenlediği bir kutlama elbet böyle olur' dediklerini duyar gibiyim. Böyle düşünenlere, yazısının son paragrafında Ziya Gökalp şöyle cevap veriyor:

"İkinci gün yine bütün çarşılar al bayraklarla, ipekli kumaşlarla, çiçekli halılarla tezyin edilmişti [=süslenmişti]. Halk dünkü bayrama doyamadıkları için, bir gün daha iktisadî işlerini durdurdular; bir gün daha içtimaî [=toplumsal] bir hayat, vecdli bir hayat yaşadılar. İnşaallah yakında sevgili Edirne'mize de kavuşarak, bir de Edirne bayramı yaparız."

* Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi - KAYSERİ. (e-posta: ismailgorkem@gmail.com).

GİR

Niyetim yok ölmeye
Bahar gelsin hele bir
Vaktin varsa gülmeye
Kapımı çalmadan gir..

Mavi renkli denizi
Severim hepinizi
Kalmışsa gözün izi
Kapımı çalmadan gir..

Sesin üzgün sen üzgün
Telefon ettin ya dün
Sevmek istersen bir gün
Kapımı çalmadan gir..

Yağmur yağar kar yağar
Güneş sevdaya doğar
Sevmek istersen eğer
Kapımı çalmadan gir..

Abidin GÜNEYLİ

KADIN ŞAİRLERİMİZDEN GÜZİDE GÜLPINAR TARANOĞLU

Abdülkadir GÜLER

Kadın var ham meyvedir boğazına tıkılır
Kadın var nar tanesi avuç avuç yutulur
Kadın var ekşi erik zor yenir, buruk buruk
Kadın var salkım üzüm yersin olsa da koruk
Kadın var çilek gibi şeker ekmeden yenmez
Kadın var olgun incir yersin tadı tükenmez
Kadın var karpuz gibi ancak tatlıysa yenir
Kadın var muz gibi yedikçe lezzet verir
Kadın var çamfıstığı kırmasından bıkarsın
Kadın var portakaldır dilim dilim yutarsın
Kadın var yiyemezsin onu ham armut gibi
Kadın var bayılırsın siyah, beyaz dut gibi
Kadın var kavun gibi seçip almak istenir
Kadın var ceviz gibi kuru yenir, yaş yenir (1)

Bu güzel ve manidar şiirin sahibi Güzide Gülpınar Taranoğlu'ndan sizlere sundum. Bugüne kadar kadınlarımız için birçok şiirler yazılmıştır, ama kadını ve meyvaları böylesine bir şiir diliyle tanıtan bir kadın şairimizi ilk olarak görüyorum. Benzetmeler yerli yerinde çok güzel ve anlamlı bir şekilde kullanılmıştır.

Türk edebiyatı coğrafyasında birçok kadın şairlerimiz vardır. Bunlardan biri de halen Ankara'da yaşayan Güzide Gülpınar Taranoğlu'dur. Güzide Taranoğlu Mayıs 1976 yılında Ankara'da Gülpınar Aylık sanat ve edebiyat şiir dergisini çıkararak sanat ve kültür dünyasına merhaba dedi..Daha önce de Tasvir ve Yenin Tanin gazetelerinde yazıyordu. Aşağı yukarı aralıksız olarak 30 yıla yakın bir zaman dilimi içinde kendi imkânlarıyla Gülpınar Dergisi'ni yaşattı. Gülpınar'ın sayfalarında usta, kalfa ve çırak ortamında yazıları ve şiirleriyle tanıdığımız birçok şair ve yazarı bağrında topladı. Özellikle bu dergide yeni yetişen gençlere fazlasıyla kanat gerip yer verdi. Gençlere sayfalarını açtı. Maddi ve manevi açıdan gençlere örnek oldu ve Türk edebiyatına hizmet verdi..

Yukarıda Güzide Gülpınar Taranoğlu'ndan sunduğumuz kadınlarla ilgili şiirinden başka bir de ERKEKLER ve KUŞLAR adını taşıyan bir şiiri daha vardır. Kadınları meyvelere benzetmeye çaba gösterirken erkekleri de kuşlara benzetmeye çalışmıştır. Bu şiirden de birkaç dizeyi sunmak istiyorum:

Kiminiz kartal gibi yükseklerde uçuyor
Kiminiz saksağandır ete gaga açıyor
Kiminiz atmacadır, dışarıda hep pençesi
Kiminiz yarasadır, hayat dolu gecesi
Kiminiz leylek gibi ömrü geçer laklakla
Kiminiz tarlakuşu haşir neşir toprakla.
Kimliniz güvercindir sevişmenin peşinde
Kiminiz kumru gibi zevk arar hep peşinde
Kiminiz bülbül gibi güle serenat eder
Kiminiz karga gibi her şeye inat eder. (2).

Güzide Taranoğlu'nun bu her iki şiiri de İngilizceye çevrilmiştir.

Türk edebiyatında Güzide Gülpınar Taranoğlu' un kendine özgü ayrı bir yeri vardır. Sevilen, sayılan gerçek bir Anadolu kadınıdır. Şiirlerinde Anadolu'yu, ağacı, ormanı, yurt ve Atatürk sevgisini, vatan ve bayrak sevgisini hep ön planda tutar. Güzide Taranoğlu hakkında bugüne birçok kitaplar ve tezler hazırlanmıştır. Birçok yazarın ve şairin de dikkatlerini çekmiştir: Cumhuriyet döneminin tanınmış şairlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel bir sözünde: "sanat ve asaletindeki güzideliği ile güzel bayramlar müjdeleyen Sultan Şaire, edebi, içtimai ve tabiatıyla meşgaleler arasında mektubuma cevap vermek suretiyle gösterdiğiniz asaletin hayranıyım" der. (1969-İstanbul.)

Gazeteci ve şair Halil Soyuer ise şunları vurguluyor; Güzide Taranoğlu'nun şiirleri içten geldiği gibi söylenmiş, ne duymuşsa onu yazmış. İnsana haz vermesi ileri geliyor. Sayın Güzide Taranoğlu mükemmel bir ev kadınıdır. Sosyal işlere de yer vermiştir. (Medeniyet Gazetesi, 06 12. 1967-Ankara).

Kıbrıs'tan Eski Cumhurbaşkanı Sayın Prof. Dr. Rauf Denktaş ise şunları yazmış: Gülpınar'ın ilk sayısını lütfettiğiniz için çok teşekkür ederim. Uzun süredir aradığım bir demet çiçek gibi geldi. Başarınızı gönülden kutlarım. Dileğim Gülpınar'ın uzun ömürlü olması ilk sayıdan sonra gelecek sayıların da doyurucu muhtevanın korunmasıdır. Başarı dileklerimle saygılar sunarım. (9.05. 1976 / Kuzey Kıbrıs Türk Federe Devleti başkanı). Kıbrıs.

Güzide Gülpınar Taranoğlu'na "Toprak ana", "bayrak ana" diyenler de vardır. Hayatı ve eserleri hakkında geniş bir kitabı hazırlayan araştırmacı yazar Mustafa Ceylan tarafından da kaleme alınmış olup sanatçı dostlarına, Halk kütüphanelerine armağan etmiştir. Ayrıca bu güne değin Güzide Gülpınar Taranoğlu'nun 200 yakın şiiri Türkiye'nin tanınmış müzisyenleri, bestekârları tarafından bestelenmiş olup, halen Türkiye radyo ve televizyonlarında okunmaktadır. Örneğin "Tadı yok sensiz geçen, ne baharın, ne yazın / Kalmadı tesellisi, ne şarkının ne sazın" sözleriyle başlayan şiiri bu bestelenen şiirlerinden biridir. İşte bunların bazıları: Arif Sami Töker, Ali Şenozan, Muzaffer İlkar, Erol Sayan, Dr. Alâeddin Yavaşça, Hasan Özçivi, Turgut Aksoy, Adil Ülkü, Necdet Tokatlıoğlu, Sabri Suha Ansen, Hasan Dıramalı, Mualla Anıl, İsmet Nedim, Erol Evgin ve Ünsal Silleli gibi ünlü bestekârlar tarafından şiirleri bestelenmiştir.

Değerli, çalışkan ve üretken bir Türk anası olan Güzide Taranoğlu'un bu güne kadar yayımlanmış olan 20 kitabı daha vardır. Sırasıyla yazıyorum: ***ŞİİR: Merhaba Dostum (1966), Mutlu Acı ' (1968), Tozpembe (1969), İnsanlar Mutlu Yaşasın (1972), Ve mutluluk Çiçek Açar (1975), Diyorum ki (denemeler- 1976), Umutlar Canda Çiçek(1975), Huzur Çağı (1981), Aşk Yıllara Yenilmez(1989),Can parçamız Çocuklar (1993), Selamlarım (Denemeler- 1996), Şiiristan'da Hecelerin Dili (1997), Bir Dalda Bin Çiçek (1997), Aşk şiir = Hayat (2002), Sevgi, Yağmur, Aşk Güneş (2003),Gönül Tahtında Güzide(2004) , Bu kitap O'nun İçin (2006) , O'nu Andıkça Yaşıyorum (2007), Duyguların Karmaşası (2008) ve Duygu Harmanı (2009) gibi yapıtları yayımlanmıştır.***

Güzide Gülpınar Taranoğlu, Ordu eski milletvekili Sayın Dr. Bilal Taranoğlu'nun

eşidir. Dr. Bilal Bey'in katkıları ve destekleriyle yaklaşık 30 yıl Gülpınar Dergisi'ni yaşatmıştır. Ancak eşinin (19 Nisan 2005)Tarihinde vefatından sonra Gülpınar'ı kapatmak zorunda kalmıştır. Değerli hayat arkadaşı Dr. Bilal Taranoğlu'nun ölümünden sonra Güzide Taranoğlu büsbütün sanat ve kültür dünyasından kopmuştur. Eşini çok seviyordu ve onun aşkıyla yanıyordu. Hala da o ıstırabı çekiyor. Yüce Mevla'm sabırlar versin diyorum.

Güzide Taranoğlu bana son olarak gönderdiği ve tümüyle değerli hayat arkadaşı eşi ile ilgili yazdığı şiirlerinde özlemi, sevgiyi, yalnızlıklarını ve ona olan sonsuz aşkını mısra mısra dile getirmektedir. "**Hayatım Bitene Kadar**" adını taşıyan şiirinde:

Dermansız derdiyle yanıyor bağrım
Gitmiyor yerine netsem çağrım
Kalbimde sonsuza sürecek ağrım
Peşinden hayatım bitene kadar

Adını andıkça canım yanıyor
Yüreğim aşk diye onu tanıyor
Güzel adı şiirde canlanıyor
Peşinden hayatım bitene kadar. (3)

Güzide Annemiz değerli hayat arkadaşı ve eşi Bilal Taranoğlu'nun vefatından sonra fazlasıyla üzülmüştür. Yaklaşık yarım asırlık bir hayat arkadaşı idi. Leyla ile Mecnun gibi birbirlerini çok seviyorlardı. Fakat ne yazık ki ölüm herkesin başında. Şair Mehmet Turan Yararla Ankara' da birlikte yaptığımız bir söyleşi (sohbet), sırasında: şöyle diyordu:" Birbirlerini sevenlerden biri daha erken gidecektir, geride kalana Allah sabır versin "diyordu. Sevgili ve değerli insan Dr. Bilal Tanaroğlu' na Allah' tan rahmet diliyor, Güzide Annemize sabırlar ve sağlıklı günler diliyorum. Söyleyecek başka bir sözümüz ne olabilir ki. Şairin dediği gibi: "Gitti gelmez, bahar yeli, anahtar Tanrı' da kaldı"….

1- Kadınlar ve Meyvalar (şiir) ,Güzide Taranoğulu, Gülpınar Dergisi yıl:1, sayı:1.Mayıs 1976 - Ankara
2- Kuşlar ve Erkekler (Şiir) Güzide Taranoğlu.Bir Dalda Bin Çiçek (şiirler), 28 Ocak1997.
3- Duygu Harmanı / Şiirler, Güzide Gülpınar Taranoğlu. Haziran 2009. Ankara.

Aynı kıyı

toprağa yazılmış eski bir keder bu
göğsüne göğsüne yıkılan duvarlardan
ne çok anlattım ne çok eğer dinlesem
bakıp bakıp ağlama geçilen yollara
tanrının eli gezdirirken iklim iklim
çağlayarak hangi nehir durulur

ömür dediğin ne ki toplasan bir avuç gün
izini düşüren bir şarkı belki geleceğe
uzak sınırlara eşdeğer ezgisi hüzün

kaç kez daha yıkamalı yüreği ateşle
aynı gökten kaç dünya kurulabilir yeniden
hep aynı kıyıya koşup bir dalganın
kucaklayışı gibi kalabilseydik hep öyle

Esin Ardıç

JANUS

Şahin UÇAR

Ey boş duvarlar, susun! Sessizliği dinleyin!
Bir kar yağar sessizlik örter bütün sesleri
Ey bu kader dersini öğrenmeyen öğrenci
Bir yüzün çocuk senin/ öbür yüzün ihtiyar
Bir çığ düşer ey gönül örter sesini senin
Hangi ses saltanatı sürer sonsuza kadar?
Kar yağar lapa lapa çocukluğum üstüne
Sessiz sessiz yağan kar örter bütün sesleri...
Çoçuk bahçende koşan iki köpek yavrusu
Dallarından elmalar sarkan ağaçlar hani?
Hani nerde, cennetin o kaygısız türküsü?
Cennet çayırlarında kıvrım kıvrım akan su
Kurumuş- solmuş çayır, ötmüyor çayır kuşu
Ne dağların rüzgârı, ne tarlanın başağı
Ne kaldı elde bugün... Ne yaptın mahsûlünü?

Atlas gibi omzunda bu dünyâyı taşırken
Titan'lara benzerdin: Promete gibi/sen
Tanrı'dan ateş çaldın, Tanrı Dağı'ndan ışık
Dağlarda ateş yaksın diye gür sesli çoban
Öğrenir, öğretirdin insanlara sırları
Sen/ bu kader dersini öğrenemeyen çocuk
Ödedin bedelini Tanrı'ya ihânetin
Oyar her gün kalbini kartal gagalı zaman
Bir yüzün çocuk yüzü / öbür yüzün ihtiyar
Janus gibidir hayat; iki yüzlüdür kader
Bir yüzünde mutluluk / öbür yüzünde keder
Her şeyin bir doğru yüz, bir de yanlış yüzü var
Var olan her şey doğru / her şeyde bir yanlış var
Zaman âdildir/ gerçi / haksızlığı da sever
Hem iyi, hem kötüdür /hem mutluluk, hem keder
Janus gibidir hayat: iki yüzlüdür kader
Zehirlenmiş bir köpek gibi kıvran ki bugün
Mutluluk çağı geçti; ışığı söndü günün
Bir yüzün çocuk yüzü / öbür yüzün ihtiyar
Karlar altında kaldı sesleri gençliğinin
Hangi ses saltanatı sürer sonsuza kadar?
Artık yalnız kar sesi: Ne mutluluk, ne keder
Ben / bu kader dersini öğrenemeyen çocuk
Ödedim bedelini zamanı öldürmenin
Oyar her gün kalbimi kartal gagalı zaman
Bir yüzüm çocuk yüzü / öbür yüzüm ihtiyar
Her şeyin bir doğru yüzü, bir de yanlış yüzü var
Janus gibidir hayat: iki yüzlüdür kader
Bir yüzünde mutluluk / öbür yüz sonsuz keder...

DİVAN EDEBİYATI

İsmail SARIKAYA
i-sarikaya1954@hotmail.com

Divan edebiyatı, muhteşem Osmanlı'nın edebiyatta da ne kadar zengin, göz kamaştırıcı ve derinlikli olduğunun adeta bir ispatıdır. Her ne kadar divan edebiyatının klasik tanımı " Türklerin İslamiyeti kabul etmesiyle başlayıp, Tanzimat'a kadar süre gelen; Arap ve Fars dillerinin etkisi altında gelişen edebi tür. " şeklinde olsa da, Türkçe söyleyişin, bu kadar edebi sanatlı, muammalı, gösterişli ve zengin muhtevalı oluşu başka hiçbir edebi dönemde görülmemiştir.

Prof. Mehmet Kaplan'da divan edebiyatını yalnız zümre edebiyatı değil Osmanlı'nın adeta yeniden tezahürü olarak görür. " Divan edebiyatının Türk tarihi ile alâkası bulunmadığı iddiası mübalağalı bir görüştür. İslam medeniyeti, Osmanlı tarihinin inkişafı, müesseseler, örf ve âdetler hesaba katılmadan bu edebiyatı anlamak ve izah etmek imkansızdır. İyi bakılırsa, divan şiirinin teşbihlerine kadar Türk tarihinin sadık bir aynası görülür.

O kendi içine kapalı gibi görünen Divan edebiyatı bile tıklım tıklım, devrine ait unsurlarla doludur. Fuzûlî, Nedim, Şeyh Gâlib'in şiirlerinde yaşadıkları çağ ve çevre, devrin estetiğine göre işlenmiş ve değiştirilmiş olarak vardır."

Divan edebiyatı terimi, bütün zenginliğine rağmen edebiyat çevrelerince üzerinde en fazla tartışılan konuların başında gelir. Dönem dönem, yüksek zümre edebiyatı, saray edebiyatı, klasik edebiyat gibi tanımlamalar, divan edebiyatı kalesinin, burçlarını yıkamamış, Ord. Prof. Fuad Köprülü bile, uzunca bir zaman sonra divan edebiyatı terimini kabul etmek zorunda kalmıştır.

Kökeninde her ne kadar Arap, Fars ve Türk dillerinin çeşnisi varsa da İslamiyet'in birleştirici ve bütünleştirici olgusu bu edebiyatı ayni pınardan çıkan su misali aziz kılmış, değerini her yüzyıl daha da arttırmıştır. Çünkü divan edebiyatının temelinde derin bir bilgi birikimi, sarsılmaz inanç ve muhtevası, zengin ilim deryası vardır. Onun içindir ki, bu edebiyat türü dünde, bugünde ve yarında bütün ihtişamıyla bizlerin okuma şevkini kat be kat arttıracak, şiirleri maneviyat dünyamızı ısıtacaktır.

Divan edebiyatı sahasının duayenlerinden Prof. Ali Nihat Tarlan; bu edebi türün zenginliğini " Divan edebiyatımız medeniyet âlemine büyük bir iftiharla sunabileceğimiz bir sanat mahsulüdür. Onun içinde insan zekası kendi yolunda varabileceği son merhaleye varmıştır. Divan edebiyatına havâs edebiyatı deyip, onu millî bir edebiyat saymamak, bir milletin içinde havâssın o millete mensup olmadığını sanmak kadar cahilâne bir hükümdür. " şeklinde tanımlamıştır.

Çünkü Osmanlı'nın o muhteşem sanatı ve sanat anlayışıyla, divan edebiyatı zirveye ulaşmış; âdeta Osmanlı Edebiyatı kisvesine bürünmüştür. Altı yüzyıl devam eden divan edebiyatı serüveni, devlet ileri

gelenlerinin sınırsız hoşgörü ve teşvikleriyle sanatkârları hayal aleminde yaşatmış, cennet mekan köşelerde, bugün bile tiryakisince kıskanılan ve dillerden düşmeyen billur avize gibi şiirlerini yazmışlar, divanlarını oluşturmuşlardır.

Osmanlı'da edebiyat denilince akla ilk gelen edebî tür şiirdir. Şiirin Osmanlı'nın elinde bu kadar, sevilip tutulmasının yegane sebebi halkın ve devlet ileri gelenlerinin, her kademedeki bürokratın, ulemânın, âlimlerin engin sanat anlayışlarının açtığı ufukta, sanata, musikiye, edebiyata, ilme ve dinî unsurlara gereken ilgiyi göstermesi ve uygulamasıdır.

Şu özellikte unutulmamalıdır ki; her sanat dalı içinde bulunduğu dönemin karakteristik özelliklerini yansıtır. Divan edebiyatını bu yönüyle de değerlendirmek, bizi olumsuz ön yargılardan uzaklaştıracaktır.

Şimdi sorarım size Bâki'nin

Âvazeyi bu âleme Davut gibi sal
Bâki kalan kubbede hoş bir seda imiş

beyitiyle, Lale Devrinin ünlü şairi Nedim'in;

Bu şehr-i Stanbul ki bimisl ü behâdır
Bir sengine yekpâre acem mülkü fedâdır

beytini hangimiz bilmiyor ve sevmiyoruz?

Öyle veya böyle divan edebiyatı bizimdir. Yanlı, yansız tartışmalarla bu edebiyatı köreltmek ve bilhassa genç nesillere, anlaşılmaz bahanesiyle sevdirmemek büyük bir tarihi vebaldir. En azından anlaşılmaz denilen divan edebiyatını okumak için, bize belki muhtevalı bir sözlükte yardımcı olacaktır. İşte o zaman göreceğiz ki, dumura uğramış 200-300 kelimelik dağarcığımız daha da zenginleşecektir. Bizler hissetmesek de, tarihi bir sorumluluk olarak, Nedim'in, Bâki'nin ve Şeyh Gâlib'in gözleri hep üzerimizde olacaktır. Haberiniz olsun.

SUSUZ KEDİLER ŞEHRİ

Aydınlığına kavuştum bir gecenin
Bir yıldız benim için kaydı sonsuza
Benim için ağıt yaktı kadınlar
Henüz sen benimken ve ben bir dağbaşıyken
Bir yalan gibi büyüdü içimde sevdan.

Susuz kediler şehrinde kırk gün ağladım
Kırk gün aradım Şehrazat'ı saraylarında
Adak adadım, mumlar yaktım
Ulu hocalardan sordum nedir
Nedir hayatı gül tadında bırakan.

Yolun sonuna kadar geldim işte
Cennetim ve cehennemim içimde
Korkmadım hiçkimseyi sevmekten
Susuz kediler şehrinde
Seni bir yağmur gibi sabırla beklemekten.

Alİ İHSAN KOLCU

TÜRKİYE

Ayım, yıldızım ve güneşim sensin
Yüreğimde yanan ateşim sensin
Her an soluduğum nefesim sensin
Damarda dolaşan kanım TÜRKİYE!

Cumhuriyet, sonsuz idrak ve akıl
Kanımı, vatana Rabbim helal kıl
Verilmez vatandan asla bir çakıl
Hayatım, her şeyim, canım TÜRKİYE!

Ülkeler içinde sen, pirim oldun
Ben senin, sen benim, esirim oldun
Gönlümde coşkulu şiirim oldun
Onurum, şerefim, şanım TÜRKİYE!

Bin yıldır yaşanan vatanın hası
Sevginin, saygının, aşkın ustası
Bu vatan ırkımın gönül sevdası
Sultanım, hakanım, han'ım TÜRKİYE!

Karanlık dünyama ışık olan sen
Hakk'a, hakikate âşık olan sen
Yurtların içinde en şık olan sen
Gündüzüm, şafağım, tanım TÜRKİYE!

Ayım, yıldızım ve güneşim sensin
Yüreğimde yanan ateşim sensin
Her an soluduğum, nefesim sensin
Damarda dolaşan kanım TÜRKİYE!

Cumhuriyet sonsuz idrak ve akıl
Kanımı, vatana Rabbim helal kıl
Verilmez vatandan asla bir çakıl
Her şeyim, hayatım, canım TÜRKİYE!

27.10.2007
KENAN ŞAHBAZ

VATANIN SAHİBİ DEĞİL, KİRACISI OLMAK!

Prof. Dr. Ramazan Demir

Kemalizm bir ideoloji değil, doktrindir...

Kemalizm'in en büyük başarısı, devlet eliyle Anadolu birliğini temin etmesidir. Anadolu'da yaşamanın ilk şartı olan birlik ve beraberliktir.

Mustafa Kemal bunu sağlamıştır.

Herkesin şu soruya yanıt vermesi gerekir; bu topraklarda yaşamak istiyorlar mı istemiyorlar mı?

Türk vatandaşı olarak yaşamak istiyor muyuz?

Bunun cevabı önemlidir.

Eğer evet ise, o zamana herkes birlikte, bir arada birbirine tahammül ederek, bu topraklarda yaşamayı öğrenecektir...

İşte Kemalizm bunu sağlamıştır...

**

Şimdilerde bu birlik ve birliktelik çözülmeye çalışılmaktadır.

Bu topraklarda yaşamanın ilk ve son şartı birlik ve bütünlük içinde olmaktır.
Bunu istemeyen olabilir.

O zaman başka alternatifler üretmeleri gerekecektir.

"Ben şurada yaşayacağım ama benim dediklerim olacak" diyemez hiç kimse...
Atatürk ve arkadaşları Kurtuluş Savaşını yapmasaydı ne olurdu?

"Her şey olabilirdi, hiç bir şey olabilirdi" diyecekler çıkabilir.

Ancak şunu unutmamak gerekir ki varsayımlarla tarih olmaz, oluşmaz da…

Tarih, öyle tecelli etmesi gerektiği için, öyle olması gerektiği için tarih olmuştur...

Kurtuluş Savaşı olması gerektiği için olmuştur...

Anadolu medeniyetler mezarlığıdır...

Atatürk olmasaydı bir mezarlık daha olurdu Anadolu'da!

**

Ön-Türkler altı bin yıl önce, bilinen günümüz Türkleri ise bin yıldan beri Anadolu'dadır.

İlelebet kalacaklar mı?

Kalabilmeleri için toprağa tutunmaları gerek, kök salmaları gerekir...

Balkanlarda, Arabistan'da, Afrika'da, Avrupa'da tutunamadıkları için, toprağın sahibi olamadıkları için, kök salamadıkları için kalamamışlardır...

Yüzyıl önce Türkler Arabistan'daydı, Balkanlardaydı, ama şimdi yoklar orada!
Bin yıl sonra Anadolu'da olabilecek miyiz?
Bilen olur mu, garantisi var mı?
Yok...

**

Bir yerde kalıcı olabilmek için toprağa tutunmak gerek...

Toprağa tutunup kök salamıyorsa, bir ağacın bitkinin orada kalıcı olması mümkün değildir...

Toprağa tutunmanın ilk şartı da ekonomik üretkenliktir, ürettiğinin paylaşımıdır ve birlikte yaşamaktır...

Üretim-paylaşım-birlikte yaşama fikri,

düşüncesi, zihniyeti oluşmamışsa bir toplumda, o toplumun o topraklarda kalıcı olması mümkün değildir.

Çok çarpıcı bir örnek verelim; İspanya'da kurulan Endülüs Devleti'nin Arap'ları eğer orada üretip-paylaşıp-birlikte yaşamayı başarabilselerdi, o zaman, o toprağın sahibi ya da ortağı olarak tutun-muş olacaklardı; bunu başaramadıkları için bugün Granada bölgesinde sadece 1-2 tarihi saray vardır; toprağa tutunmuş olsalardı, en azından bu 1-2 saraylar yerine binlerce Arap olurdu.

Benzer bir olayı Türkler için söylemek mümkün; işte Arabistan, işte Ürdün, işte Irak, işte Balkanlar, işte Avrupa…
Demek ki toprağa tutunmadan kalıcı olunamıyor, bu gerçeğin iyi anlaşılması gerekir...
**

Pekala diyelim ki toprağa tutundunuz, yani üretip paylaşıp birlikte yaşamaya devam ettiğiniz bir yurdunuz var; örneğin Anadolu…

Yüzyıllardan beri Türkler bu topraklara tutunmuş ve birlikte yaşıyor.
Peki, âlâ bu toprakların üzerinde neleri var; fabrikaları var, tarlaları var, çiftlikleri var; limanları, hava alanları, ticaret merkezleri vs. her ne arasanız var...

Bunlar bu toprağın sahipleri tarafından zaman içinde yapılmış, oluşturulmuş, emek ürünü, katma değer yaratılmış kurumlardır...

Bunları teker teker başkasını, örneğin yabancıları, "kâr" getirmek amacıyla ortak edersek, ya da kar etmiyor diye yabancıya satarsak, sonuçta "seninmiş gibi görünen" kurumlar başkalarının eline geçer!

Sen zan edersin ki onlar senin, aslında senden çıkmış, sen malın sahibi değilsin artık; kiracı durumuna düşmüşsün demektir!

Yeni sahipleri dese ki; "haydi bakalım senin miadın doldu, buraların sahibi benim" derse ne yapabilirsin?

Şöyle bir örnek verelim; bir ofisiniz var, orada çalışıyorsunuz; ofisi satmışsınız ama bunun farkında değilsiniz, yeni sahipleri müsaade ettikleri sürece orda çalışma şansınız var; eğer insaflı iseler sizin bilgisayar fişinizi çekmez, elektriğinizi, telefonunuzu kesmezler…
Şimdi bakalım Türkiye'ye; yüz sene sonra hangi kurum Türklere ait olarak kalabilecek?

TELEKOM mu?
Bankalar mı?
Limanlar mı?
Ormanlar mı?
Fabrikalar mı?
Mega-marketler mi?
Çünkü artık siz üretmiyorsunuz, sadece tüketiyorsunuz…
Tüketen toplum, kiracı toplumdur…
Eninde sonunda bulunduğu yerden atılacaktır…
Sonuç şudur; bu toprakların efendisi mi yoksa kiracısı mı olmak istiyorsunuz?
Her şeyi sattınız, fakat ofisin sizin olduğunu sanıyorsunuz...
Sadece kiracı olabilirsiniz orada…
Üretmeyen devlet, üretmeyen millet kiracı olur yurtlarında…
Akıbetimiz buna doğru mu, değil mi?!
Düşünelim!

TÜRK EDEBİYATININ POETİKALARI

Gökhan DEMİR

Bilindiği üzere "poetika" terimi Aristo'nun aynı adlı eseriyle dünya edebiyatına girmiştir. İlk önceleri bütün sanat dallarını kapsayan bu kavram zamanla şiire dair bütün meseleleri içine alan bir yapı haline gelmiştir. Batı'da gelişmesini tamamlayan bu kavram, "bir şairin şiir sanatı üzerindeki düşüncelerini sistematik bir şekilde aktardığı yazısı veya eseri" olarak tanımlanabilmektedir.

Divan edebiyatında yukarıda tanımlamaya çalıştığımız şekilde, şairlerin şiir sanatı hakkındaki görüşlerini ihtiva eden yazılara rastlamak pek mümkün değildir. Divan şiiri geleneğine mensup şairler, şiir hakkındaki görüşlerini genellikle divanlarının ön sözünü teşkil eden dîbâceler (sebeb-i telif) de, tezkirelerin bir kısmında veya divanın içerisinde yer alan herhangi bir beyitte ifade etmeye çalışmışlardır.

Tanzimat'tan sonra gelişen Yeni Türk Edebiyatı'nda ise Ziya Paşa ile başlayan bir poetika geleneğine rastlamak mümkündür. Bu gelenek Tanzimat'tan sonra şiir sanatına hâkim olan kuşaklar arasında devam etmiş; gelişen zamanla birlikte şairler şiir hakkındaki görüşlerini düzyazılarında ifade etmeye başlamışlardır.
Tanzimat'tan günümüze kadar birçok şair ve yazar bu konu hakkındaki görüşlerini dağınık veya düzenli olarak ifade etmeye çalışmışlardır. Bu güne kadar, Prof.Dr.M. Orhan OKAY dışında genel olarak bu çalışmaları gün yüzüne çıkaran herhangi bir araştırmacıya rastlanmamaktadır. Şüphesiz bu bir eksikliktir.

Prof.Dr.Ali İhsan KOLCU, Türk edebiyatındaki bu eksikliği görmüş ve "Türk Edebiyatının Poetikaları" adı altında dokuz ayrı şairin şiir sanatını incelediği dokuz ayrı kitabı okurlarıyla buluşturmuştur. Toplamda yirmi beş tane olması plânlanan bu serinin şimdilik dokuz tanesi yayımlanmıştır. Yayımlanmamış olan kitapların bazıları yayıma hazır olduğu hâlde serinin tamamlanması için bekletilmektedir. Bu seri tamamlandığında Namık Kemâl ve Ziya Paşa'dan başlayarak günümüze kadar yazılmış poetikalar veya poetika niteliği taşıyan metinlerden hareketle şairlerimizin şiir sanatı hakkındaki görüşleri gün yüzüne çıkarılmış olacaktır.

Prof.Dr.Ali İhsan KOLCU, bu seride Türk edebiyatına damgasını vurmuş şairlerin şiir sanatlarını irdelemiştir. Bu eserler, ileride poetikalar üzerinde çalışacak araştırmacılara kaynak teşkil edecek nitelikte hazırlanmıştır. Her biri ayrı şairi inceleyen bu eserlerde; şiir sanatı incelenen şairin, şiir hakkındaki görüşlerini bildiren metinler orijinal haliyle eserlere alınmış ve bunların tahlili yapılmıştır.

Yayımlanan poetikalar sırasıyla; "Ziya Paşa'nın Poetikası", "Recaizade Mahmud

Ekrem'in Poetikası", "Ahmet Haşim'in Poetikası", "Orhan Veli'nin Poetikası", "Tanpınar'ın Poetikası", "Salah Birsel'in Poetikası", "Necip Fazıl'ın Poetikası", "Asaf Halet'in Poetikası", ve "İsmet Özel'in Poetikası"dır. Şimdi sırasıyla bu eserleri tanıtmaya çalışalım.

Ziya Paşa'nın Poetikası;

Ziya Paşa ilk defa poetika yazma girişiminde bulunan şairdir. Bu eserin ilk kısmında Ziya Paşa'nın "Şiir ve İnşa" ile ""Harâbât Mukaddimesi" adlı yazıları üzerinden şiir sanatı hakkındaki görüşleri tahlil edilmiştir. Devam eden sayfalarda bu yazıların orijinal metinleri verilmiştir. Şairin şiirlerinden yapılan seçmelerle eser sonlandırılmıştır.

Ziya Paşa genel olarak eski ile yeni arasında kalmış, eski edebiyat zevkine bağlı iken diğer yandan yeni şiire yaklaşan bir şairdir.

Recaizade Mahmud Ekrem'in Poetikası;

Şiir kuramı üzerine ilk yazı yazanlardan birisi de R.M.Ekrem'dir. Bu çalışmada, şairin yazılarından tespit edilen meseleler on başlık altında toplanmıştır. Bu mesele-ler çözümlendikten sonra şairin şiir görüşünü açıklayan asıl metinler esere ilave edilmiş, şiirlerinden yapılan seçmelerle eser sona erdirilmiştir. Bu incelemelerden çıkan sonuç, Ekrem'in geleneksel şiir anlayışından çok Ondokuzuncu yüzyıl Fransız romantiklerine bağlı olduğudur.

Ahmet Haşim'in Poetikası;

Yahya Kemâl ile birlikte modern Türk şiirinin kurucusu sayılan Haşim, "saf şiir" modasına uyup kendisini yaşadığı dönemin sanat anlayışından ayrıştırmış ve bu yüzden çok tartışılmıştır.

Bu çalışmada Ahmet Haşim'in bizzat kaleme aldığı şiir hakkındaki görüşleri ele alınmıştır. Esere "Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar" adlı yazıyı kaleme almasına sebep olan "Bir Günün Sonunda Arzu" şiirinin tahliliyle başlanmış ve şairin şiir hakkındaki düşüncelerinin çözümlemesiyle devam edilmiştir. Haşim'in farklı eserlerden alınmış, şiir anlayışını yansıtan seçme şiirlerle çalışma sona erdirilmiştir.

Orhan Veli'nin Poetikası;

Orhan Veli'nin "Garip Mukaddimesi" adlı yazısı okuyucuyu alışık olduğu şeyleri terk etmeye davet eden bir açıklamadır. Bu metin bir öncü olması bakımından önemlidir.

Orhan Veli'nin şiir sanatı hakkındaki düşünceleri Prof.Dr.Ali İhsan KOLCU tarafından -göreceli olarak oluşturulan- on beş başlık altında incelemeye tabi tutulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde Orhan Veli' nin poetikasını yansıtan şiirlerinden seçme yapılmıştır.

Tanpınar'ın Poetikası;

Edebiyatımızda Tanpınar'ın sistematik bir poetika çalışmasına rastlanmaz. Bu çalışmada onun şiir hakkında konuştuğu, şiir görüşünü açıkladığı yazılarından önemli olan sekiz tanesi seçilmiş ve bir düzen içinde çözümlemeye tabi tutulmuştur. Diğer eserlerde olduğu gibi şairin şiir hakkındaki görüşlerini yansıtan şiirlerinden yapılan seçmelerle eser sonlandırılmıştır.

Tanpınar'ın poetikası zaman ve rüya estetiği üzerine kurulmuştur. Tanpınar,

hayatının sonuna kadar "saf şiir" görüşünü benimsemiştir.

Salah Birsel'in Poetikası;

Salah Birsel'e göre "Şiirin İlkeleri" adlı denemeleri Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı'nda yazılmış ilk disiplinli poetikadır. Bu çalışmada Salah Birsel'in ilkeleri yirmi ayrı başlık altında toplanarak her biri ayrı ayrı çözümlemeye tabi tutulmuştur. Eser, şairin şiirlerinden yapılan seçmelerle sona ermektedir.

Necip Fazıl'ın Poetikası;

Şairin şiir sanatı üzerine yaptığı konuşmaları "İdeolocya Örgüsü" adlı yazı dizisinin içerisinde yer alan "Şiir ve Sanat" adlı bölümde toplu halde bulabilmekteyiz. Bu çalışmada şairin on üç maddeden oluşan poetikası tahlil edilmiştir. Bu maddelere genel olarak bakıldığında sanatın sorunları ele alınmış ve sonuçta şiirin "Mutlak Hakikat"i arama sanatı olduğuna karar kılınmıştır. Yine bu eserin ikinci bölümünü şairin şiirlerinden yapılan seçmeler oluşturmaktadır.

Asaf Halet'in Poetikası;

Asaf Halet Çelebi, Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı içinde sistematik bir poetika ortaya koymuş başka bir şairimizdir. Bu çalışmada şairin 1954 yılında İstanbul dergisinde yayımladığı altı bölümden oluşan "Benim Gözümde Şiir" makalesi ve ek olarak "Şiirde Şairin Tesiri" adlı makalesi çözümlenmiştir. Şairin şiirlerinden yapılan seçmelerden sonra eserden çıkaracağımız sonuç; Asaf Halet Çelebi'nin "saf şiir" taraftarı olduğudur. Kendine özgü şiir rengi olan sanatçılarımızdan biridir.

İsmet Özel'in Poetikası;

Şairin şiir sanatı hakkındaki görüşlerini içeren "Şiir Okuma Klavuzu"ndaki yirmi madde sıradan okuyucunun anlayacağı bir tarzda madde madde çözümlenmiştir. İsmet Özel'in "Şiir Okuma Klavuzu"nun sonuna eklediği gençlik dönemine ait birkaç poetik yazı, aynı eser içinde benzerlerinin olması nedeniyle çözümleme harici tutulmuştur. Son olarak bu eser de şairin şiirlerinden yapılan seçmelerle sona ermiştir.

Sonuç olarak Prof.Dr.Ali İhsan KOLCU, Namık Kemal ve Ziya Paşa'dan bu yana şairlerimizin şiir sanatı hakkındaki görüşlerini sıradan okuyucuların anlayacağı bir dille çözümlemiş ve şair ile okuyucu arasındaki kopukluğu ortadan kaldırmıştır. Ayrıca edebî alanda pek sınırlı olan poetik çalışmalara da bir kapı aralamıştır. Serinin geri kalan kitaplarının en kısa zamanda tamamlanmasını temenni etmekteyiz.

BULAŞIR

Asfaltta gezerim
Papuçlarıma zift bulaşır,
Kuru yolda gezerim
Toz bulaşır.
Kalender misin sen bir kere
Her şey bulaşır.

Nail BAŞEL
(Anılar ve Olgular.
Laçin yayınları-2009-Kayseri)

ORHAN VELİ' NİN ESKİ BİÇİMLİ ŞİİRLERİ ÜZERİNE

Emrah KURUL*

Klasik edebiyatta mevcut olan "sanat için sanat" yahut "ferdiyetçi şiir" anlayışı ve bunun yanında başlaması tabii diğer bir tartışma olan şiir dilinin nasıl olması gerektiği konusu, Türk şiirindeki en büyük mesele dersek mübalağa etmiş olmayız. Bu mesele, bugün dahi çözüme kavuşturulmaktan uzak kalmış, ilk günden beridir çeşitli metotlara başvurulmasına rağmen, çok fazla yol kat edilememiştir.

Klasik edebiyatı başlatan şair olarak kabul gören Dehhânî, din dışı konular yazmakla bir bakıma sanatın fayda ekseninden çıktığını, daha doğru bir ifade ile çıkması gerektiğini göstermiştir. Artık içtimâi yapı yerine bireyin ön plana çıktığı münferit şiirler dönemi başlayacaktır. Sevgilinin kaşı gözü, gül ile bülbül, çekilen aşk cefası, övgü ve yergi vb. konuların şiirde yer aldığı, biri diğerinden çok da farklı olmayan gazel, kaside ve türevlerinin yazıldığı, şairlerin belirli bir zümreye hitap ettiği, dilin kolayca anlaşılmaktan çok uzak olduğu bir edebî dönem olan Klasik edebiyat dönemi, sanat açısından Türk şiirinin zirveye ulaştığı bir dönem olsa da Türk dili açısından talihsiz yüzyıllar olarak hatırda kalacaktır.

Tanzimat dönemi ile birlikte şiirde yenilik arayışına giren aydınlar, Klasik edebiyatın basmakalıplarını – tamamen olmasa da – bir kenara bırakmışlar ve garba yönelmişlerdir. I. ve II. Tanzimat dönemleri her ne kadar çelişkiler, özentiler ve arayışlar dönemi olarak şiire mübalağa edilecek kadar faydalar sağlamamışsa da divan ve hece tarzı şiir geleneğinin yıkılmasına zemin hazırladığı inkâr edilemez. Nitekim bu zeminden ilk faydalanan Nâzım Hikmet (1901 – 1963), bir "Başkaldırı" teşebbüsüne girişmiş; kendinden önceki tüm şiir anlayışlarına bir tepki olarak şiiri şekil ve öz bakımından değiştirmiştir.[1] Daha sonra Nâzım Hikmet, ileride kendisinin büyük bir cesaretle zeminini sağlamlaştırdığı şiir tarzının uygulayıcısı ve geliştiricisi Orhan Veli'yi anlatım bakımından şekilperest, muhteva bakımından sağda bulacaktır.[2]

Orhan Veli (1914 – 1950), Türk şiirinin kuvvetli bir devrimcisidir. Tıpkı Edebiyat-ı Cedîde'nin tahakküm ettiği bir devirde Mehmet Emin'in: "Ben bir Türk'üm, dinim cinsim uludur." Diyebilecek kadar cesur ve kararlı olduğu gibi, Orhan Veli de : " (…) *Bir şiirde eğer takdir edilmesi lâzım gelen bir âhenk varsa, onu temin eden şey, ne vezindir ne de kafiye…Bu suretle farkına varılan, yani vezinle, kafiye ile temin edilen bir âhenkten zevk duyabilmek yahut da lakırdıyı bu basit ölçüler içinde söylemeyi maharet sayabilmek; safdilliklerin herhalde en muhteşemi olmalıdır.*"[3] diyebilecek kadar cesur ve kararlıdır.

Bilge ERCİLASUN, Orhan Veli'nin edebî şahsiyetini Garip öncesi (1936 – 1941), Garip devresi ve Garip sonrası olmak

üzere üç bölümde değerlendirirken, Garip öncesi döneme ait olan şiirlerin de "eski ve yeni şiir olmak üzere iki farklı karakterde" olduğunu belirtir.[4] Eski şiirlerini 1936 – 1937 yılları arasında, yeni şiirlerini de 1937 – 1941 yılları arasında yazdığını belirten ERCİLASUN, şairin, "1937'den itibaren eski söyleyişinden uzaklaşmış , yeni bir şiir tarzına yönelmiş" olduğunu belirtir.[5]

Biz bu yazımızda, Orhan Veli'nin Garip öncesi dönemde yazmış olduğu eski şiirleri inceleyeceğiz. Orhan Veli'nin sağlığında yayımladığı eski biçimli olan şiirleri, 1936 – 1937 yıllarında Varlık'ta yayımlanmış olup, " **Seyahat**" (Varlık, 15.12.1936), "**Ehram**" (Varlık, 1.1.1937), "**Dar Kapı**" (Varlık, 15.1.1937), "**Açsam Rüzgâra**" (Varlık, 1.2.1937), "**İhtiyarlık**" (Varlık, 15.2.1937), "**Uzun Bir Istırabın sonunda Ve Bir Saadet Ânında Gelecek Ölümün Türküsü**" (Varlık, 15.3 1937), "Güneş" (Varlık, 1.4.1937), "**Helene İçin**" (Varlık, 1.6.1937) ve "**Haber**" (Varlık, 15.8.1937) adlı şiirler, Mehmet Ali Sel imzasıyla yayınlanmıştır. Öldükten sonra yayımlanan "**Efsâne**" 1951'de Nokta dergisinde, "**Mahallemdeki Akşamlar İçin (Lied)**" 1951'de Varlık'ta, "**Şarkı** [6]" 1967'de Papirüs dergisinde yayımlanmıştır.

Diğer şiirleri ile birlikte Orhan Veli'nin eski biçemli şiir sayısı otuz adettir. Orhan Veli bu şiirlerinde vezin ve kafiyeye mümkün mertebe önem vermiştir. Umumiyetle 9, 10, 11, 12, 14 ve 15'li hece ölçüsünü kullanmıştır. Nazım şekli olarak, çeşitli biçimler denemiştir:

a. Dörtlüklerle Yazdığı Şiirler

a.1. Sarma Kafiyeli Şiirleri

Rimes embrassées[7] de denilen bu kafiye türü, Orhan Veli'nin en çok kullandığı kafiye çeşididir. Bu sınıflandırmaya giren şiirler, Orhan Veli'nin eski biçemli şiir sayısının yarısını oluşturur. Kronolojik olarak bu şiirler Oaristys, Ebabil, Düşüncelerimin Başucunda, Eldorado, Odamda, Kurt, Ehram, Dar Kapı, Ave Maria, Açsam Rüzgâra, Uzun Bir Istırabın Sonunda ve Bir Saadet Ânında Gelecek Ölümün Türküsü, Zeval, Son Türkü, Haber, Ekmek adlı şiirlerdir.

Genellikle tam kafiyeyi tercih eden şair, yer yer yarım ve zengin kafiyeye de yer vermiştir. Vezin olarak 9, 10, 11,12 ve 14'lü hece ölçüsünü kullanan şair, yer yer vezin kaygısına düşmekten kurtulamamıştır.

Bu şiirlerin umumunda ses ve mısra tekrarları vardır. Özellikle birbirine yakın sesler olan "a" ve "e" sesleri, âhenk yaratmada kafiye ve ölçüden sonra ikinci planda kendine yer bulmuştur.

a.2. Çapraz Kafiyeli Şiirleri

Rimes croisées[8] de denilen bu kafiye türü, Orhan Veli'nin Seyahat, Buğday, Güneş, Helene İçin, Masal, Uyku, Tûbâ, adlı şiirlerinde görülür.

Hemen hemen hepsinde tam kafiyeyi kullanan şair, vezin olarak 10, 11, 12 ve 15'li hece ölçüsünü kullanmıştır.

b. Karışık Düzenli Serbest Şekilli Yazdığı Şiirleri

Belirli bir nazım şekline riâyet edilmeyen şiirleri, karışık düzenli serbest şiirler başlığı altında toplamayı uygun gördük. Bu kısma giren şiirlerden "İhtiyarlık" 4-4-3 şeklinde, "Gün Doğuyor" 4-4-4-4-4-2 şeklinde, "Ölümden Sonra Neşelenmek İçin Lied" ise 3(+1) – 3(+1) – 3 şeklinde yazılmıştır. "Mahallemdeki Akşamlar İçin

Lied" adlı şiir 4-4-4-4 şeklinde yazılmıştır; ancak ölçüsüz yazılmış olduğu için bu kısma aldık.

c. Beyitler Hâlinde Yazdığı Şiirleri

Orhan Veli'nin bu şekilde yazdığı tek şiir Efsâne adlı şiirdir. Aruzla yazılmış olup mesnevi biçiminde (aa, bb, cc...) kafiyelenmiştir. Şiir metni şöyledir:

EFSÂNE

Bir zamanlardı bu gamhânede bir dem vardı
Gece sahilde sular fecre kadar çağlardı

O çağıltıyla beraber döğünürken def ü çenk
Bir güneş dalgalar üstünde doğan rengârenk

Mavi bir gökyüzü titrerdi güzel bir histe
Rindler muğbeçer mest bütün mecliste

Ve o hâletle bütün kahkahalar nağmeleşir
Dilde Yahya Kemal'in şarkısı şehnâmeleşir

O gürültüyle sular çalkalanır çağlardı
Bir zamanlardı bu gamhânede bir dem vardı

Lâkin artık o hayal âlemi bir efsane
Ses sada yok bu değil sanki o devlethâne

(Bütün Şiirleri, 2005 s. 179)

d. Şarkı Nazım Şekli ile Yazdığı Şiirleri

"Şarkı" adlı iki şiiri vardır. Ses ve mısra tekrarlarının esas unsur olduğu şiirler, bestelenmiştir.

e. Rubâi Nazım Şekli ile Yazdığı Şiirleri **

Orhan Veli'nin Ömer Hayyam'dan etkilenerek yazdığı rubâi şöyledir:

Ömrün o büyük sırrını gör bir bak da
Bir tek kökü kalmış ağacın toprakta
Dünya ne kadar tatlı ki binlerce kişi
Kolsuz ve bacaksız yaşayıp durmakta

(Bütün Şiirleri, 2005 s.148)

Orhan Veli'nin bu dönemdeki şiirleri, Garip Önsözü'nde ortaya koyduğu görüşlere uygun değildir. Bilâkis, Geleneksel Türk Şiiri'nin hemen bütün özelliklerini taşır. Örneğin Garip Önsözü'nde : " (...) Yazının peyda olduğu günden beri yüz binlerce şair gelmiş, her biri binlerce teşbih yapmıştı. (...) Teşbih, istiâre, mübalâğa ve bunların meydana gelmesinden çıkacak hayâl zenginliği, ümit ederim ki tarihin aç gözünü artık doyurmuştur."[9] demesine karşın, eski biçemli şiirlerinde teşbih, istiâre ve mübalâğaya sık sık yer vermiştir. Aynı şekilde : "...Şiirde tasvir bulunabilir. Ama tasvir – hatta san'atkârın tamamen kendine has görüş adesesinden dahi geçmiş olsa – şiirde esas unsur olmamalı. Şiiri şiir yapan sadece esasındaki hususiyettir; o da manâya aittir" [10] demesine karşın, Mehmet Ali SEL müsteârıyla yazdığı HABER şiirinde kendisiyle çelişir:

Akşamla bak yine yandı gül rengi buhurdan
Bin bir hülyaya açık penceremin camında.
Sükût örüp bu sıcak sonbahar akşamında
Bir âlem doğdu yine giden günün ardından.

(...)

Gördüm giden günün ardından sulara dalan
Gözlerin yeni bir dünyaya açıldığını
Bir üstüva âlemine yaklaşıldığını
Bu akşam kuşlarının ufuktan koptuğu an

(Bütün Şiirleri, 2005, s. 176)

Görülüyor ki esas unsur tasvirdir. Mâna biraz daha ikinci plana kaymış, bir kelime birden fazla sıfatla nitelenerek müzikalite kuvvetlendirilmiş, tabiat şiire başka bir şekilde girmiştir. Zaten Orhan Veli, bu dönemdeki şiirlerinde, tabiattaki birtakım gizli ve büyülü özellikler vehmeder yahut şiirlerinde öyle görünür.[11] Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Orhan Veli'nin bu dönemdeki şiirlerinde lirizm ön plandadır. Bu şiirlerde işlediği temalar, ağır ve yıpratıcı bir hüzün, geleceğe ümitsizce yaklaşma, yalnızlık hissi, çoğu zaman nedensiz bir iç sıkıntısı, bulunduğu yerden kaçıp gitme isteği, çocukluk günlerine duyulan özlem vb hislerdir. ODAMDA adlı şiirinde iç sıkıntısı ve yalnızlık hissi, OARİSTYS şiirinde çocukluk günlerine özlem, AÇSAM RÜZGÂRA şiirinde kaçıp gitme isteği tahakküm eder. Örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Eski biçimli bu şiirlere bakıldığında, şairin Geleneksel Türk Şiiri'nin sadece bugününü değil, geçmişini de bildiği iyi anlaşılıyor. Divan şiirinde görmeye alışık olduğumuz "ey, ah" gibi mısra başı ünlemler, bu şiirlerin umumunda vardır. Bu da şairin geleneksel şiirin başka bir cihetinden etkilendiğine mesnettir.

Sonuç

Orhan Veli'nin 1936 – 1937 yılları arasında yazdığı bu eski biçimli şiirler, Garip şiir anlayışına zemin oluşturması bakımından önemlidir. Şairin Garip Sonrası dönemde yazdığı şiirler göz önüne alındığında Geleneksel Türk Şiiri'ne dönüş yaptığı (şekilsel olmasa bile) görülecektir.

Orhan Veli'nin bu dönemde yazdığı şiirler, biçim olarak belki kusursuza yakın olabilir; fakat gerek mâna gerek konuyu ele alış biçimi, gerek duyguların kompoze edilmesi ve gerekse şiir estetiği açısından çok kuvvetli şiirler sayılamazlar. Orhan Veli, bu ilk şiirleriyle ancak sözcüklerle oynayabiliyordu. Böyle bir şiirin yaşama gücü de sınırlıdır. Belki de bunu sezdiği için şiirde yeni bir çıkış yolu arıyordu.[12] Nitekim Garip tarzı söyleyiş Orhan Veli'nin vakitsiz ölümü ile tamamlanamamış bir proje olarak kalsa da şiirimize yeni bir soluk getirdiği âşikârdır.

* Niğde Üniversitesi, Fen-Edb. Fak. TDE Bölümü, III. Sınıf Öğrencisi

[1] Hüseyin TUNCER, Garipçiler (I.Yeniciler), İzmir 1997, s.36
[2] Nâzım Hikmet, Cezaevinden Memet Fuat'a, İst. 1968, s.67
[3] Orhan Veli, Bütün Şiirleri, YKY, İst. 2005, s.21
[4] Bilge ERCİLASUN, Orhan Veli KANIK (Hayatı, Sanatı ve Eserlerinden Seçmeler), MEB yay. İst. 1994, s.21
[5] a.g.e, s.21
[6] Aynı adı taşıyan iki şiir vardır. Şiirlerden ilki Refik Fersan, diğeri ise Suphi Ziya tarafından bestelenmiştir.
[7] Nurullah ÇETİN, Şiir Çözümleme yöntemi, Ankara 2009, s. 144
[8] a.g.e, s. 143
** Bu nazım şekli ile yazdığı tek şiir olan "Rubâi" adlı şiir, "Aile" dergisi 1951 tarihlidir. Yani Garip Öncesi döneme ait değildir. Ancak biçim olarak Garip tarzına uzak olduğu için "Eski Biçimli Şiir" başlığı altında incelenmesinin ve sınıflandırılmasının daha uygun olacağını düşündük.
[9] Orhan Veli, Bütün Şiirleri, YKY, İst. 2005, s. 22
[10] a.g.e, s. 26
[11] Cemil YENER, Ahmet Hâşim – Orhan Veli Kanık, Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, Ocak 1960, C.IX, S.100, s.185
[12] Mustafa Şerif ONARAN, Orhan Veli'de Ozansızlık, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Aralık 1975, C. XXXII, S.291, s.715-722

ŞİİRDE HAZ

Nihat KAÇOĞLU

Her zaman "şiirde anlam olmalı mı, olmamalı mı; şiir ölçülü mü yazılmalı, ölçüsüz mü yazılmalı; şiir öz Türkçe ile mi, yaşayan Türkçe ile mi yazılmalı" sorularını sorduk kendimize. Bu poetik soruların yanıtlarını uzun uzun tartıştık. Elbette bu sorular sorulacak, yanıtları verilecektir. Edebiyat adına, şiir adına bu konular gereklidir; ama hemen hemen hiç tartışılmamış bir konu, şiirde haz konusudur. Ben okuduğum şiirden haz alıyor muyum, almıyor muyum? Bu soruyu kendimize hiç sorduk mu? Şiirde haz konusu,üzerinde asıl düşünülmesi gereken ve tartışmasız çok önemli bir konudur."Falan şair serbestle yazmış, falan şair heceyle yazmış, falan şair anlamsız bir şiir yazmış" diyeceğimize, "falan şairin şiiri gerçekten kendini okutuyor, o şiirden gerçekten haz aldım" diyebiliyorsak işte gerçek, halis şiir o şiirdir.

Biz, Sefa Koyuncu ile birlikte Birinci Yeni, İkinci Yeni şiirine tepki olarak Üçüncü Yeni diye bir şiir akımına yelken açtık. Sefa Bey'in dediğine göre kendisi yakında Türkiye Gazetesi'nde Üçüncü Yeni ile ilgili bir yazı dizisine başlayacakmış. Umarım bizi ciddiye alırlar. Değerli şair Abdülkadir Budak, bana "daha önce de Üçüncü Yeni diye birileri akım başlatmıştı, sizinki de silinir gider onlar gibi" demişti. Zaman her şeyi gösterecek. Üçüncü Yeni'ye göre şiir hece ve aruzla, nesir kurallı yazılmalıdır. Eski olan, yeni olanın içinde verilmelidir. Sefa Bey "serbest vezinle yazılanlara şiir değil, şairane nesir yani şiirce diyelim" görüşünü savunur. Ben de hececiyim, şimdiye kadar şiirlerimi hep hece vezni ile yazdım, hece ve aruzu sonuna kadar savunurum; ama şiir-şiirce konusunda kendisinden farklı düşünüyorum. Üçüncü Yenici olmam, serbest vezinle yazılmış iyi şiirleri beğenmediğim anlamına gelmez. Orhan Veli'nin "İstanbul'u Dinliyorum"una, Cemal Süreya'nın "Üvercinka"sına, Ece Ayhan'ın "Mor Külhani"sine, Kemal Burkay'ın "Gülümse"sine nasıl "şiir değildir" derim?Ben şuna bakarım: Okuduğum şiirden haz alıyor muyum? Eğer haz alıyorsam o şiir Divan şiiri de olsa, Halk şiiri de olsa, Tanzimat şiiri de olsa, Servet-i Fünun şiiri de olsa, Fecr-i Ati şiiri de olsa, Milli Edebiyat şiiri de olsa, Beş Hececiler, Yedi Meşaleciler, Birinci Yeniciler, İkinci Yeniciler, Üçüncü Yeniciler şiiri de olsa o şiir benim için değerlidir ve daima halis şiirdir.Şiirin akımı, anlamsız veya anlamlı oluşu, imgelerinin seçimi, eski veya yeni tarz oluşu benim için o kadar önemli değildir. Eğer ben o şiirden haz alıyorsam o şiir iyi şiirdir. Önemli olan da iyi yazmaktır. Nedim üstadın,

"Bir söz dedi cânân ki kerâmet var içinde
Dün geceye dâir bir işâret var içinde
Eyvah o üç çifte kayık aldı karârım
Şarkı okuyup geçdi bir âfet var içinde"

beyitlerinin ihtişamına bakar mısınız? Yine

Aşık Veysel'in,
“Bahçede dut iken bilmezdin sazı.
Bülbül konar mıydı dalına bazı?
Hangi kuştan aldın sen bu avazı?
Söyle doğrusunu, gel inkar etme.”

dörtlüğündeki güzelliği görmemek için kör olmak lazım değil mi?Tevfik Fikret'in,
“Sarmış yine âfâkını bir dûd-ı muannid,
Bir zulmet-i beyzâ ki peyâpey mütezâyid.
Örtün, evet, ey hâile… Örtün, evet, ey şehr;
Örtün ve müebbed uyu, ey fâcire-i dehr!..”

mısralarının bulunduğu muhteşem “Sis” şiirine hangi çağımız şairi “eski dilde yazılmış, kötü bir şiir” deme cesaretini gösterebilir?Cemal Süreya'nın,
“Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerlerinden

En uzun boynun bu senin dayanmaya ya da umudu kesmemeye

Laleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız”

mısralarıyla başlayan muhteşem “Üvercinka” şiirine hangi kör şair kötü şiir diyebilir?Ece Ayhan'ın,
“1. Şiirimiz karadır abiler

Kendi kendine çalan bir davul zurna

Sesini duyunca kendi kendine güreşmeye başlayan

Taşınır mal helalarında kara kamunun
Şeye dar pantolonlu kostak delikanlıların şiiridir
Aşk örgütlenmektir bir düşünün ağabeyler”

diye başlayan mükemmel “Mor Külhani” adlı şiirine hangimiz “kötü şiirdir” diyebiliriz?Hangimiz bu cüreti kendimizde görebiliriz?

Burada örneklediğim şiirler birbirinden farklı tarzda, farklı poetik yaklaşımlara sahip şiirlerdir; ama hepsinin ortak bir yönü vardır:Güzel şiirlerdir, iyi şiirlerdir.Bu şiirleri okuyunca ben haz alıyorum, Eminim şiirden anlayanların hemen hepsi de haz almışlardır. O zaman bir mesele kalmıyor. Sonuç olarak “önemli olan iyi yazmaktır, güzel yazmaktır, okuyucuda haz bırakmaktır” diyerek yazımı noktalıyorum.

ÖLMEDİN Mİ

Hücrem tek kişilik oysa ben
Seninle beraberim
Sığmıyor yüreğim hücre demirlerinin
Ardına

Gökyüzünü çekip alıyorlar
Gözlerimden
Çekip alıyorlar canımı
Bedenimden

Ve soruyorlar her işkencede
Sen daha
Ölmedin mi

Bilmiyorlar
Gökyüzüm sensin gözlerimde
Canımın içinde can sensin
Bilmiyorlar

Ve içimde kaç tane ben var
Sana sevdalı
Bilmiyorlar
Her gece birini öldürüp sessizce

Soruyorlar
Sen daha
Ölmedin mi

İstanbul Aralık 2010
Ahmet Yılmaz Tuncer

"KIBRIS" ÜZERİNE BİR HASBIHÂL

Semih ÇELİK

Sözcüklerle yeni bir dünya kurarak şiirden masala, şarkı sözünden tiyatro oyununa kadar edebiyatın birçok dalında ürün veren Ayşen Dağlı ile "Kıbrıs" üzerine konuştuk.

1986 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi' nin temelini oluşturan Yüksek Teknoloji Enstitüsü' nden inşaat mühendisi olarak mezun olan ama hayatta "sözcük mühendisliği"ni tercih eden yani kendi deyimiyle "duvarlardaki ya da temellerdeki çatlaklardan çok insan ruhundaki ya da ilişkilerindeki çatlaklarla" ilgilenen, "doğurduğu iki ama büyüttüğü çok çocuk olduğunu düşünen", ülkesinin halkına dair taşıdığı inançla ve inatla şiirler ve masallar yazan, siyasete sanatı bulaştırmayı deneyen, ülkesinden asla kaçmayan ve göçmeyen biri… Kıbrıs Türk Edebiyatı'nın önemli isimlerinden şair ve yazar Sayın Ayşen Dağlı. Ayşen Hanım söyleşimize hoş geldiniz.

Hoş bulduk.

İlk sorum şu Ayşen Hanım: Kıbrıs… Mavi Akdeniz üzerinde yeşil bir nilüfer yaprağı; kokusunda hayat, öyküsünde tarih barındıran… Ya da Akdeniz ortasında bir zaman sarkacı. Sesinde savaşların ezgisi, suskunluğunda özgürlüğün tadı gizli. Kimine göre sonsuz hayat kimine göre ideolojik kuru inat. Ancak tarihin sayfalarında o daima vazgeçilmeyecek bir toprak. Ayşen Hanım, bu küçük yeşil Ada, size neleri ifade ediyor, neleri çağrıştırıyor?

İnsanın kendini dinlemesi çok zor bir şey. Hepimiz annelerimizden sonra bir kere daha kendimizi doğurmak zorundayız diye düşünüyorum ve kendime kılavuz yaptığım çok güzel bir söz var: "Yaşam bir seçme eylemidir". Seçtiğimiz her şeyle kendi yaşamımızı oluşturuyoruz. Kendi yaşamımızın ve kimliğimizin yapı taşlarını oluşturuyoruz. Şiir okur gibi bir soru sordun bana ve ben içinde kendimi kaybettim. Bu söyleşi bittikten sonra sanırım yeni renkler yüklenmiş olacağım. Kıbrıs bu işte. Benim kendimi arayışım…

Ben kendimi çok kolay kaybederim ve o kayboluşun içinde yeniden kendimi bulmam ancak bir şiire veya bir masala tutunarak olur. Kıbrıs benim insanımın acılı tarihi ve bir o kadar da tüm insanlığın, aşkın, savaşın, entrikanın ve talanın tarihidir.

Kıbrıs, tarihin her döneminde farklı uygarlıkların ilgi odağı olmuş. Bazen Finikeli tüccarların bazen Mısır firavunlarının bazen de Osmanlı padişahlarının… Tarihin yitik kahramanları hep bu topraklar üzerinde yaşamış: Isaac Komnenus, Aslan Yürekli Richard, Tapınak Şövalyeleri, Guy De Lusignan… Kıbrıs'a hükmeden uygarlıkların hepsi kendi kültürlerine ait kalıntılar bırakarak tarih sahnesinden çekilmişler ve her biri de bu Ada'da iz ve renk bırakmışlar. Böylece Kıbrıs, zamanın acımasızlığına direnememiş uygarlıkların miraslarını birer birer sahiplenerek günümüze kadar süregelmiş. Kıbrıs'ın bu derin kültür ve tarih mirası hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, Kıbrıs Türk

gençliği bundan yararlanabiliyor mu?

Yaşamı edebiyata dönüştüren daha doğrusu bunu deneyen birisiyim. Bir sosyal bilimci ya da bir edebiyat araştırmacısı değilim ama şunu iyi biliyorum ki bir edebiyatın kimliğini oluşturan temel değerler dil ve kültürdür. Ve Kıbrıs Türk Edebiyatı'nı konuşurken de çok dikkatli olmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Kıbrıs sizin de sorunuzun içinde belirttiğiniz gibi bir kültür mozaiğidir.

Benim için hayat hep bir anlam yükleme ve boşaltmadır aslında. Ama gerçek denen bir şey vardır. Bu da bir edebiyatın kimliğinin dil ve kültür değerleriyle belirlenmesidir. Hiç kimse kendi siyasi ve ideolojik tercihlerinden dolayı beslendiği dili ve kültürü reddedemez. Benim bir Kıbrıslı Türk olarak hiçbir zaman kimlik bunalımım olmadı yani Kıbrıs'ın siyasi sorunlarından dolayı ben bunu yaşamadım. Bunu yaşamamamın nedeni de annemle babamdan kaynaklanan bir şeydir. Doğan Cüceloğlu'nun çok güzel bir kimlik tanımlaması vardır. Kimliği bir soğana benzetir ve bu soğanın cücüğünden bahseder. O cücük bizim seçme şansımız olmadan içine doğduğumuz değerlerdir. Dildir, tarihtir... Bu cücük sağlam olduktan sonra seçtiklerimizle, eğitimimizle, donanımımızla, deneyimlerimizle ve cesaret ettiğimiz, üzerine yürüdüğümüz şeylerle kimlik soğanımızı büyütüyoruz ve bir dünyalı olmaya yürüyoruz.

Kıbrıs'ın çok kültürlülüğünü, bir kültür mozaiği olduğunu kaçımız, ne kadar anlayabildik ve bunu ne kadar doğru bir şekilde ortaya koyabiliyoruz? Veya bugün Kıbrıs'ta yaşarken bununla ilgili anladıklarımızı hayata nasıl katabiliyoruz, nasıl bakabiliyoruz? Eleştirilerimizi ve önerilerimizi nasıl yapıyoruz? Pek emin değilim. Entelektüellerin de sağlıklı bir algıları olduğundan emin olmadığım için gençler adına hiç konuşmayayım bu konuda.

Kıbrıs'taki üniversitelerde okuyan öğrenciler bu kültür mozaiğinden yeteri kadar istifade edemiyorlar. Hâlbuki burada çok derin bir tarih ve kültür mirası var. Örneğin Salamis Harabeleri örneğin Othello Kalesi… Yani çok enteresan bir şeydir; burada üç bin yıl önce tiyatro oynanmış. Kıbrıs, Akdeniz kültür ve medeniyet havzasının tam ortasında…

Bu sadece Kıbrıs'la sınırlayarak konuşmamamız gereken bir şey. Bence bugünün insanı tüketim çağının kurbanı olmuş. Tüketimin tuzakları içinde kaybolmuş… Dolayısıyla insanlığın malı olan kültür mirasından yeterince yararlanılamıyor. O yüzden bugünün gencini konuşmalıyız. Ne kadar görebiliyor, gördüğüne ne kadar katılabiliyor veya gerçeği ne kadar sorguluyor?

Gerçekten kopmakta ve uzaklaşmaktayız. Hâlbuki sanat, gerçeğin üzerine çekilen bütün perdeleri ortadan kaldırır, gerçeğin üzerine yapılan makyajları siler ve gerçeğin üzerine yağan zamanın tozlarını temizler. Sanat gerçeği açığa çıkartır. O yüzden ben sanata tutunmayı tercih ediyorum. Geçmişte neler yapıldığına bakarak bugünün sanatının ne durumda olduğunu kıyaslıyorum. Güncel sanat, popüler kültür, sanat yaratılıyor mu, üretiliyor mu gibi konuları tartışıyoruz artık. Toplum olarak sanata ihtiyacımız yokmuş gibi bakıyoruz. O yüzden geçmişin kültürüyle, tarihiyle hiç ilgili değiliz ve sanat bütün zamanlarda olduğu gibi hâlâ iktidarların korktuğu bir olgu.

Yakın Doğu Üniversitesi'nin Kurucu Rektörü Dr. Suat Günsel'in çok güzel bir sözü var: “Ada'da kıtalı gibi yaşamak”. Çok

anlamlı bir söz bence. Tarihin Kıbrıs'a ve Kıbrıs Türkü'ne yüklediği bir sorumluluk var. Tarih ve medeniyet mirasından kaynaklanan bir sorumluluk bu. Bütün bunları düşünürsek Ada'da kıtalı gibi yaşamak mümkün olabilir mi?

Olabilir tabiî. Yani dünya küçülmüştür, iletişim çağında yaşıyoruz. Ama bu kişinin kendi tercihidir. Ben Türkiye'den Kıbrıs'ın veya Kıbrıslı'nın nasıl göründüğünü de merak ediyorum. Buraya geldikten sonra bu algı değişiyor mu acaba? Gerçek anlamda birbirimize karışabiliyor muyuz? Artık Kıbrıslı, Türkiyeli olarak değil aile olarak bile evlerimizin içinde birbirimize yabancılaştığımızı düşünüyorum. Bugün dünyayı oturduğunuz yerden bile izleyebilirsiniz. Bu sizin tercihinizdir. Ama Ada'da Adalı gibi dahi yaşamıyor olabilirsiniz.

Kıbrıs'ta 20 ve 70 yaş arasındaki nesil bence oldukça şanslı. Türkiye, dünyaya parmak ısırtan bir Kurtuluş Savaşı yaptı. Fakat biz Kurtuluş Savaşı'nı tarih kitaplarından okuduk. En son edindiğimiz bilgilere göre Kurtuluş Savaşı'nı yapan nesilden sadece sekiz kişi hayatta. Fakat Kıbrıs Türk Mücadele Tarihi'ni yapan nesil dimdik ayakta. Çoğu halen yaşıyor. Onlara bakıp öğreneceğimiz, ibret alacağımız çok şey olduğuna inanıyorum. Sizce, Kıbrıs Türk gençliği bu imkândan yeterince istifade edebiliyor mu?

Kıbrıs Türk gençliğinin bundan istifade etmesi isteniyor mu sorusunu sormak lazım önce. Gerçek soru odur. İsteniyor mu? İşte ben bundan emin değilim.

Karşınızdakiler sizin söylediklerinizle değil kendilerinde olan karşılıkla sizi anlarlar. O yüzden yanlış anlaşılacağımı bile bile konuşmak istemem. Belki pek çok şey olabilirdim hayatta. Bir tek yargıç olmak istemezdim. En gerçek yargılayan zamandır çünkü.

Kurtuluş Savaşı'nın ruhunu anlamak için hiç şüphesiz onun içinde yaşamak gerekmez. Atatürk bizler için en değerli kılavuz, en değerli ışık olmuştur her zaman. Atatürk'ün kim olduğunu ve neler yaptığını okul sıralarında değil, henüz okula başlamadan, evdeyken öğrenmiştim. Annem ve babam gerçek birer Atatürkçü ve bütün Kıbrıs Türk halkı gibi yalnız erkekler değil kadınlar da mücahitti bir zamanlar. Maalesef o mücahit ruhunu zamanla kaybettik. Burada biraz varoluş kavgamızdan söz etmek daha doğru olacaktır. Çünkü mesele sadece savaş, mücadele veya toprak kavgası değildir. Toprak ne içindir? Tabiî ki köklerinizden kopmamak içindir.

Köklerinizle toprağa tutunarak kendi kültür değerlerinizle, kendi inançlarınızla, kendi öz benliğinizle var olabilmek ve o topraklar üzerinde sizden başka yaşayanlar ve kendi köklerine tutunmak isteyenler de varsa onların arasında cılızlaşmadan, onlarla birlikte gerçek anlamda bir ormana dönüşebilecek kadar bütünleşebilmek içindir...

Fakat biz zamanla toprağı bıraktık ve toprağın içindeki köklerimiz çürümeye başladı. Tıpkı bugün çiçekçilerden aldığımız kökleri hormona batırılmış ve bir hafta sonra solan çiçekler gibi… Sadece bir albeni yaratılarak müşteriyi kandırmak için vitrinde duran, dayanabilecek, kendini taşıyabilecek, yeni filizler sürecek, gerçek ve güçlü kökleri olmayan çiçekler gibi…

İşte bu noktada kendimize bazı sorular sormak lazım. Biz savaştan sonra ganimet dağıtmaktan ve adaletsizlik inşa etmekten başka ne yaptık? Toplum olarak her şeyi çok çabuk unutuyoruz ve bu unutuşlarımız tembelliğimizin kılıfı oluyor. Bence gençlere gelmeden önce kendimizle olan hesabımızı bitirmeliyiz.

Benim için bugün Türkiye'de yaşananlar da Kıbrıs'ta yaşananlar da çok acıdır. Ancak şiir ve masal yazarak direnebiliyorum ve bir de halkın sağduyusuna, insanın insana insan olarak bakışına güvenerek…

Peki, biraz önce sizin de değindiğiniz kimlik ve isim sorununa ben değişik bir bakış açısı getirmek istiyorum. Türk Milleti Balkanlar'dan Japonya'ya kadar bir ve bütündür. Ayrılamaz bir millet ve bölünemez bir parçadır. Tarifi için eğer devleti varsa devletinin adı ile tarif etmek lazım: Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kırgızistan gibi… Eğer devleti yoksa bulunduğu coğrafyanın, bulunduğu yerleşim yerinin adını söylemek lazım: Kosova Türkü, Kerkük Türkü, Karabağ Türkü gibi… Peki, Ada'da yaşayanlar, Ada'da yaşayan Türkler kendilerini nasıl tarif ediyorlar? "Kıbrıslı Türk"üz diyorlar. Kıbrıslı Türk dersek aidiyeti ve önceliği "Adalılık" üstüne vermiş oluruz; "Kıbrıslılık" üstüne vermiş oluruz. Bence bu yanlış bir kullanımdır. "Kıbrıslı Türk" söylemi yanlış bir kullanımdır. Böyle yapılırsa Türk milletinin bütününden kendimizi soyutlamış, Türk milletinin bütününden kendimizi ayırmış oluruz. Bunun birkaç adım sonrası daha da kötüdür. Şu anda Rum tarafında nasıl kullanılıyorsa, Rum basınında nasıl yazılıyorsa Kuzey'de de öyle kullanılmaya ve yazılmaya başlandı ve tamlama şu oldu: "Kıbrıslıtürk". İki kelime birleşti; aradaki "t" harfi de küçüldü. Bu iki kelime tek bir kelime haline geldi. Eğer böyle olursa örneğin Avrupa Parlamento Heyeti'nin "Biz Kuzey Kıbrıslılar'la görüşeceğiz" demesine ses çıkartamazsınız; bir şey diyemezsiniz. Çünkü iş bu raddeye gelir. Bu kültürde bir yozlaşmadır. Bu daha ziyade Rum'un Türk'e bir diretmesidir. Ben böyle görüyorum.

Benim tercihim, bence doğru olan "Kıbrıs Türkü"dür. Çünkü "Türkiyeli" ya da "Kıbrıslı" yok, "Türk" var. Dünyanın her yerinde Türk var. Mesela Mağusalı var, Girneli var, Edirneli var, İstanbullu var, Maraşlı var. Bulunduğu yerin adı ile söylemek lazım. Ama bir düşünelim Almanyalı mı dersiniz, Alman mı dersiniz; İtalyalı mı dersiniz, İtalyan mı dersiniz?

O halde bunları nasıl demiyorsak "Türkiyeli" ve "Kıbrıslı" da bence dememememiz lazım. "Türk" demeliyiz. Dolayısıyla kullanılması gereken tamlama da "Kıbrıslıtürk" değil "Kıbrıs Türkü" olmalıdır. Özellikle 1974 sonrası edebiyatta da bu ayrım gerçekten dikkati çekiyor. Siz bu konuya nasıl bakıyorsunuz?

Bazen detayların içinde kayboluyoruz. Yani bunlar inanılmaz detaylar ve ben kendimi bunlarla sınırlandırmak istemiyorum. Benim için isimler içinde taşınan anlam ve sizin nasıl algıladığınız önemlidir. Evet, Türküm. Ama kimsenin gözüne Türklüğümü çakmak gibi bir derdim yok. Türkçe konuşuyorum, hayâllerimi Türkçe kuruyorum, Türkçe âşık oluyorum, Türkçe ağlıyorum, Türkçe düşünüyorum… Kendimi edebiyat dili içinde var etmeye çalıştığım için Türkçe'yi öğrenmeyi seçtim. Türkçe sadece konuşmak, 29 harfi bilmek, okumayı yazmayı sökmek demek değildir. Bu dili kültür kökleriyle de bilmek ve sözcükleri yan yana getirdiğiniz zaman çok zengin çağrışımlar yapmak zorundasınız. Bu iş sanıldığı kadar kolay değildir ve çok ciddi emek ister. Türk Edebiyatı içinde ömrüm yettiğince bulunmak ve inşallah bir gün zamana dayanıklı ürünler yaratabilmek istiyorum. Bunlar benim Türk olduğumun ve yeterince Türklüğüme sarıldığımın göstergeleridir. Diğer ırkdaşlarımızla benim aramda olan farklılıklarımın peşine

düşmek bana çok anlamsız ve boşa zaman kaybı gibi geliyor. Önemli olan birbirimizi ne kadar doğru algıladığımızdır.

Şovenizmle milliyetçilik arasındaki ince sınırı aşmadan ve farklılıkları zenginlik sayarak bunları konuşmak lazım. Özellikle Kıbrıs gibi çok renkli kültür mozaiği olan bir yerde bu detaylar bizi ayrılıkçılığa götürebilir.

Kültürler oluşurken halklar zaten neye ihtiyaçları varsa barış ve kardeşlik içinde sınırsız, sorgusuz sualsiz bir şekilde onları alırlar. Yıllar sonra kapılar açılınca küçücük Ada'nın bir bölümünü hiç umursamadan ve gerçekten bütün samimiyetimle söylerim ki hiç de merak etmeden kendi bölgem bana yetti. Yani birileri bunu senin dünyan bu kadar küçük mü diye ayıplayabilir de. Hayır! İçimdeki dünya büyük. Yani beni bir odaya kapatsanız; bana kalem, kâğıt ve şimdilerde biraz da sözcüklerin yetmediği anlarda boyalar verseniz ben aylarca, yıllarca o odadan çıkmayabilirim… Yani içinizdeki dünyanın büyüklüğüdür bence önemli olan.

Ve yıllar sonra o tarafa gittiğim zaman dilde inanılmaz ortaklıklar bulduğumu da söylemeliyim. Düşünün, bunca uzaklığa rağmen dil kendini korumuş. Onlar sorgulamadan bunu almışlar. Türkçe kökenli olduğu çok açık sözcükler dillerinde, günlük hayatlarında kullanılıyor. Bence Ada'daki iki halkı eğer dışarıdan bir takım güçler maniple etmeye, karşılıklı olarak birbirlerine ötekileştirmeye çalışmazsa yaşamın özü içinde birbirlerine karışırlar ve aralarına sınır koymazlar. Su gibi akarlar birbirlerine. Kültürler böyle oluşur, böyle renklenir ve böyle zenginleşir.

Kıbrıs davası yaklaşık yarım asrı aşkın bir süredir devam ediyor. Peki, kazanılan nedir? Hiç şüphesiz 15 Kasım 1983'te hür dünyaya ilan edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'dir. Yani devlettir. 24 yıldır Türkiye' nin ısrarla tanıdığı bir devlet… Bir anne bile çocuğunu dokuz ay sancılar içerisinde taşır, kan içerisinde çocuk dünyaya gelir. Ondan sonra o çocuğu korumak, büyütmek ve yetiştirmek o annenin asli vazifesidir. Devlet de yıllar süren azap ve akıtılan kanlardan sonra meydana gelir hiç şüphesiz. Sizde iki dönem Barış ve Demokrasi Hareketi' nden milletvekili adayı olmuştunuz. Siyasete sanatı bulaştırmayı denemiştiniz. Kıbrıs davasında gelinen son noktayı kısaca nasıl yorumluyorsunuz? Bir umut görebiliyor musunuz?

Gerçek bazen öldürücü olabilir. Gerçekle ne yaptığınız çok önemlidir. Ben gerçeği bulmak için sanatı seçtim. Sanat gerçeği ortaya çıkarmak, insanı sarsmak, gerçekten uzaklaşan insanın yüzünü gerçeğe döndürmek için vardır. İnandığım her şeyle bütün kalmak için sanat bir ant gibidir. O yüzden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne bakarken sanırım farklı şeyler görüyoruz. Ben Kıbrıs Türk halkının varlığına inanıyorum ve beş yüz yıldır bu topraklar üzerinde büyük bir mücadele verdiği kanaatindeyim. Benim için adının ne olduğu hiç önemli değildir. Çünkü daha önce bir sürü adlardan geçti bu ülke. Otonomlar gördü, federeler gördü. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanıdığını düşünmüyorum. Maalesef tanıyamıyor. Tanıyamamasını da anlayışla karşılıyorum. Tanıyamaz çünkü dünya hukuku içinde var olan bir Türkiye Cumhuriyeti vardır ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bizim kendi kendimize yazıp oynadığımız bir oyundur. Siyaset tarihi bunu zaman içinde en doğru biçimde değerlendirecektir.

Ben iki dönemde siyasete girdim. Yıllar önce yazdığım bir masalda yarattığım bir karakter uyuyan halkı uyandırmak için meydanlara çıkıp şiirler okurdu ve insanların gözlerinin içinde ışık yanana kadar buna devam ederdi. O iki siyaset süreci bana kendi yarattığım masallarımı yaşama şansını verdi diye düşünüyorum. Benim için vicdani bir vazifeydi. Siyasete girmem için aldığım davet bana ülkemdeki insanların zaman içinde siyasete olan inançsızlığını da gösterdi. Siyaset yapan insanların Atatürk gibi hizmet aşkıyla yanıp tutuşması lazım. Hizmet aşkı taşımayan insanların siyasete girmesi siyasetin içini boşaltıyor, siyaseti yozlaştırıyor ve ucuz politikaya döndürüyor.

Kıbrıs çok küçük bir coğrafya ama bir topluluğa halk demek onun sadece nüfusuyla belirlenen bir şey değildir. Hiç şüphesiz ki Kıbrıs Türk halkı diye bir halk vardır. Ben bunun tartışmasına girmem; bunun varlığını kabul ederim ve kendimi bu gerçekle anlamlı sayarım. Ama adımıza Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti desek de "yavru" olma durumundan "ergen" olma durumuna bir türlü geçemedik. Kendi siyasetimiz dâhil hiçbir şey üretemiyoruz. Tüketim üzerine kurulu bir varlığımız var maalesef…

Peki, gelelim Kıbrıs Türk Edebiyatı'na. Kıbrıs Türk Edebiyatı, Türkiye'ye coğrafi yakınlığından ayrıca çeşitli siyasi ve kültürel sebeplerden dolayı Türk Edebiyatı'nın nedense bir uzantısı olarak görülüyor. Türk Edebiyatı'ndan bağımsız olarak düşünülemiyor. Hatta son dönem yazarlarının çoğu Türk Kültür Coğrafyası'nı eserlerinin varlığının temel kaynağı olarak görüyorlar. Tarihi süreç içinde bakarsak Kıbrıs Türk Edebiyatı, Türk Edebiyatı'nı yaklaşık 10 sene geriden takip ediyor diyebiliriz. Bütün bunları göz önünde bulundurursak Kıbrıs Türk Edebiyatı kavramından ne anlamalıyız?

Ben Kıbrıs Türk Edebiyatı içinde kendini var etmeye çalışan biriyim. Yazar demek bile iddialı olabilir. 1993 yılından beri ilk kitabımla ben de varım dedim ve inatla da sürdürüyorum mücadelemi… Ve yazdıklarıma inanıyorum. Çünkü yazdıklarımın benden sonra kendi başlarına yürüdükleri bir yol var. Kendi okurlarına ulaşabiliyorlar ve insanların hayatlarına dokunabiliyorlar. O yüzden biri bana yazar kimliğimi hatırlattığında artık daha az kızarıyor yüzüm. Zaman içinde bu yolda daha güçlü ürünler vereceğime de inanıyorum.

Kıbrıs Türk Edebiyatı bugüne kadar daha çok şiirle var olmuş bir edebiyat. Türk Edebiyatı'ndan kopuk düşünülmemesi de son derece doğal bir şey. Bence sağlıksız olan onu Türk Edebiyatı'ndan koparmaya çalışmaktır.

Çok yakın bir coğrafyadalar ve ortak bir kültür dairesinden besleniyorlar.

Kökleri Anadolu'ya dayanan edebiyatlar çünkü.

Osman Türkay'ın 1987 yılında Londra'da düzenlenen "Edebiyatta Kıbrıslı Türk Kimliği" konferansında söylediği bir cümle var. Osman Türkay diyor ki: "Kıbrıs'ta Türk şairi, Türk yazarı vardır ama bir Kıbrıs Türk Edebiyatı olduğu söylenemez".Sayın Türkay bu cümleyi tam 21 yıl önce söylemiş. 21 yıl öncesinin şartları ile günümüzün şartları muhakkak birbirinden farklı. Osman Türkay, o zamanlar için Ada'da Kıbrıs Türk Edebiyatı'nın bulunması ve kurumlaşması için şu dört önemli sorunun çözülmesi gerektiğini söylüyor: Birincisi Ada'da çağdaş yayınevlerini bulunması. İkincisi modern halk kitaplıklarının kurulması. Üçüncüsü dış ülkelerde basılan Kıbrıslı Türk şairlerin ve yazarların kitaplarının Ada'da da basılıp Kıbrıs Türk

Edebiyatı'na mal edilmesi. Ve dördüncüsü geniş kapsamlı bibliyografya çalışmalarına girişilmesi.

Günümüzde gelinen noktayı ve alınan mesafeyi düşünürsek zannediyorum ki bu sorunları artık aştık diyebiliriz.

Elbette bir ilerleme kat ettik ama bunun yeterli olup olmadığı tartışılır. Örneğin Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatları Vakfı diye bir vakıf var. Kısa adı KIBATEK olan bu vakıf Türkiye sınırları dışında kalan ve Türk diliyle edebiyat üreten edebiyatçıları buluşturan bir platformdur. KIBATEK her yıl sempozyumlar düzenliyor. Ayrıca üç ayda bir yayımlanan Turnalar isimli uluslararası edebiyat ve çeviri dergisi de var. Ben de bu vakfın kurucu üyelerindenim ve mütevelli heyeti üyesiyim.

Türk dünyası edebiyatçılarıyla Romanya, Makedonya gibi ülkelerde toplam dört-beş sempozyumda buluştum ve Kıbrıs Türk Edebiyatı'nın dil olarak Türkiye sınırları dışında kalan başka edebiyatlardan ne kadar ileride olduğunu o zaman gördüm. Tabiî ki buradaki gururu tek başına üstlenmemiz haksızlık olur. Türkiye ile ilişkilerimizdeki yakınlık, Türkiye'deki edebiyatı yakından izleyebilme imkânımız ve dünya edebiyatlarından kaliteli çeviriler vasıtasıyla beslendiğimiz için böyle bir farkımız olduğunu düşünüyorum. Bütün bunları gördükten sonra Kıbrıs Türk Edebiyatı'nı konuşurken 1940'lardan sonra Çağdaş Kıbrıs Türk Edebiyatı'ndan söz edebiliriz. Gülgün Serdar, Harid Fedai, İsmail Bozkurt, Mehmet Kansu gibi değerli araştırmacılarımızın edebiyat tarihimiz üzerine önemli çalışmaları var. Ben sekiz yıl Kıbrıs Araştırmaları Merkezi'nde çalıştım. Düzenlediğimiz kongrelerde gerek yerli edebiyat araştırmacılarımızın gerekse Türkiye'den gelen çok değerli araştırmacıların Kıbrıs Türk Edebiyatı üzerinde yaptıkları çalışmaları okuma ve dinleme fırsatı buldum. Sadece yaşadığım ve hissettiğim değil o kongrelerden edindiğim bir izlenimim de var. Kıbrıs Türk Edebiyatı yıllarca sadece şiirle var olmuş. Öykü, roman, deneme gibi türlerde örnekler yok denecek kadar az. Mesela Kıbrıs Türk Edebiyatı içerisinde Çocuk Edebiyatının boşluğu bile henüz yeni fark ediliyor… Fakat olacak demek lazım. Bu yolda bir çaba var demek lazım. Tartışmaların içinde boğulmamalı, tartışmaların ötesine geçecek adımlar atmalıyız ve bence bu anlamda üniversitelerimize de çok iş düşüyor.

Ve yine kökler diyeceğim. Dalların güçlü ve gür olabilmesi için köklerin sağlıklı olması gerekir. Kültürümüzle, sanatımızla, kimliğimizle, evrenselliğe ulaşma hedefinde ilerleyebilmek için Anadolu'dan getirdiğimiz köklerle bu topraklarda hayat bulduğumuzu unutmamalıyız.

Arı bal yapar fakat balı izah edemez. Bir şair olarak sizin de yaptığınız bal, hamurunu sevgi ile yoğurduğunuz o güzel şiirleriniz... Ayşen Hanım, sizce şiir nedir?

Benim için şiir, anne karnındaki bebekle anne arasındaki göbek kordonu gibidir. Yani yaşamla benim aramda şiir hem yaşamak için, hayatımı sürdürmek için, beslendiğim gıdadır hem de yaşamdan yüklendiğim, taşıyamadığım ve eğer dışıma atamazsam beni zehirleyip öldürecek olan atığı geriye, hayata döndürmek için kullandığım yoldur. Çünkü bir bebek aynı göbek kordonuyla hem beslenir hem de vücudundaki zehri atar. Özetle şiir, beni hem besler hem , edebiyatın.

BİR ŞEHİR İÇİN GÖZ AYDINLIĞI

Murat SOYAK

İsmail ÖZMEL, Niğdeli Şair ve Yazarlar, Niğde Valiliği Yayınları, Niğde 2009, 1231 Sayfa

Şehir ve insan arasındaki ilgi söze, yazıya dönüşünce daha bir yankılı, daha bir etkili oluyor. İnsan nerede olursa olsun yitiğini aradıkça zenginleşiyor. Nasıl bir zenginlik bu ? Elbette gönül zenginliği. Acı, sevinç, yalnızlık, gurbet, vuslat, inanç, sevda işlenmiş şiirlere, yazılara. Gündelik telaşları aşan engin bir ufuk bu. Geçmiş zaman ile şimdiki zaman ve şimdiki zaman ile gelecek zaman arasında köprü inşası. Özenli, inceden, nakış nakış… Şehrin alışkanlıkları ve şehrin körelten, sağırlaştıran uğultusu karşısında yazmak, yine de yazmak. Gerçek zaferin kalem ile kazanılacağına inanıyoruz.

Bir şehir, âşıkları, şairleri, yazarları, erenleri ile anılmalı. Zira o belde kelimelerin gücü ile anlaşılır. Adanmış ruhlar o belde ile bütünleşir.

Ey şehir, unuttuğumuzu sanma sakın. Söylenmiş nice güzellik var ise duymak isteriz, okumak isteriz, görmek isteriz. Bir kitap serinliğinde daha okunaklı şehir, insan ve zaman.

"Niğdeli Şair ve Yazarlar" kitabını okumaya durunca doğup büyüdüğüm Niğde'yi daha bir sevdim. Niğde'de doğan, Niğde'de yaşayan yahut yolu bir vesile ile Niğde'den geçen söz âşıkları, kalem dostları bir kitabın sayfalarında buluşmuş.

Kitabın yazarı İsmail ÖZMEL, önsöz kısmında bu eserin hazırlanış süreci hakkında bilgi vermiş: "1955 yılından beri gerek şahsen gerekse eserleri ile tanıştığım kalem sahiplerinin yer aldığı "Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar" kitabımın birinci cildi 1990'da, ikinci cildi 2001'de yayınlandı. Niğde doğumlu veya bu ilde görev yapmış, ikamet etmiş veya Niğde için yazmış şair ve yazarlardan meydana gelen bu eserlerden birinci ciltte 44 , ikinci ciltte 29, yayınlanmamış üçüncü ciltte 32 şair ve yazarın hayat hikâyeleri ile eserlerinden örnekler verilmiştir. Şimdi bu üç cilt, tek cilt halinde yayınlanmaktadır."

Yaşadığımız yer toprağı, havası, suyu ve insanı ile bizi kuşatır. Bir kültür alışverişi vardır daima. Bu durum insanın doğası ile ilgili. Kişi yakından uzağa doğru anlar, kavrar, öğrenir. Çevremizi yok sayamayız. "Hemşehri" deriz mesela. Hatırla, "toprağım" dersin yanık bir türküyü söyler gibi. Ve insan duru bir suda genişleyen halkalar gibi ötelere açılır: Aile, komşu, mahalle, şehir, memleket, dünya ve insanlık.

Kimler var bu eserde? "Cümle şair dost bahçesi bülbülü" der Yunus Emre. Niğde ile tanışıp dost olanlar ile Niğde'de doğanlar bir arada güzelliği, iyiliği dokumuşlar. Sözün diriltici iklimindeki bu birliktelik bize şunu da hatırlatıyor: Sınır taşları bize göre değil, biz ki güle vurgun bir medeniyetin çocuklarıyız.

Şehir kitapları vardır o şehrin tarihi, coğrafyası, gelenekleri, kültürü, ekonomisi, geçim kaynakları hakkında bilgi veren. Şehir kitapları vardır kuru bir anlatım ile kılavuzluk yapmaya çalışan. O kitaplara da elbet ihtiyaç var. İlk elden bir boşluğu doldururlar. Yalnız bir şehri derinliğine okumak, kavramak için edebî ürünlere gitmek gerekir. Sözlü ve yazılı edebî ürünlerde şehrin saklı tarihi vardır. Mesela "Yine yeşillendi Niğde bağları" türküsünü dinleyince şehir, insan ve hayat arasındaki o ince bağlar nasıl da karşılık bulur gönlümüzde değil mi? Bütün sıcaklığı ve samimiyeti ile insanın halleri… Bir de türkülerden okumalı, yazmalı derin tarihi.

"Niğdeli Şair ve Yazarlar" kitabı Niğde'nin manevî mimarlarından olan Sarı Saltuk ile başlıyor ve gönül insanı Ali Ercan ile nihayete eriyor. Geniş hacimli (1231 sayfa) olan bu eserde öncelikle edebî şahsiyetlerin hayatları ve eserleri hakkında bilgi verilmiş. Sonra seçilmiş şiirler ve yazılar yer alıyor. Bu yönüyle "Niğdeli Şair ve Yazarlar" kitabı Niğde üzerine bir güzelleme ve güldeste(antoloji) özelliklerini de taşımaktadır. Tarihin, sanatın, kültürün içinden süzülüp gelen bereketli bir okuma şöleni.

Cümlemiz için hayırlı olsun !.

Yalnızlık

Bu saatler gelir bana
Hasretin, yalnızlığım
Bir bardan çay içerim şekersiz
Sigaramın dumanında boğulur
eşyalarım
Bu saatler gelir bana pişmanlıklarım
Ve aklımda kalan eksik yüzleri
Hayal meyal hatırladığım eski
dostlarım gelir
Sen bu saatlerde gelirsin
Otursun karşıma
Kokun gelir önce, tadın gelir
Daha erken, gitme kal derim
Bak aşk şiirleri yazdım sana
Bu saatte yalnızlık gelir
Gelir
Gelir
Gelir…
Hepsi gelir de bir tek uyku gelmez
Herkes gider, sen gidersin
Bir tek yalnızlık gitmez

Pınar ÖZTÜRK

NİĞDE'DE BİR İLK: NİĞDE ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR VE SANAT EVİ

Dr. Genç Osman Geçer

Kültür mahfilleri başta üniversiteler olmak üzere hemen bütün eğitim kurumlarını ve temsilcilerini, öğrencilerini ve de o şehrin insanlarını besleyen çok önemli mekânlardır. Kültür mahfillerinin oluşmadığı şehirler hayatın tekdüze yaşandığı yerler olmaktan kendilerini kurtaramazlar. Bu açıdan bakıldığında kültür mahfillerine duyulan ihtiyaç kaçınılmaz bir durum olarak çıkmaktadır karşımıza.

Niğde Üniversitesi hem üniversitede görev yapmakta olan akademisyenlerin hem de Niğdelilerin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunabilecekleri, sohbet edebilecekleri, canlı müzik eşliğinde yemek yiyebilecekleri ve ardından bunu acı bir Türk kahvesi ile unutulmaz kılabilecekleri harika bir mekânı hizmete açtı. Ak Medrese'nin hemen Güney-Doğu çaprazında faaliyete geçen bu mekân, yıkılmaya terk edilmiş eski bir konak idi. Taş işçiliğinin en güzel örneklerinden sayılabilecek bu konak, üniversitenin önayak olmasıyla onartıldı ve Niğde Üniversitesi Kültür ve Sanat Evi adıyla faaliyete geçti. Bu mekânı bana göre anlamlı kılan en önemli unsur elbette burasının bir kültür mahfili olarak tasarlanmış olmasıdır. Zaten evin adından da bunu anlamak mümkün. Böyle bir mekânı yıkılmaktan kurtaran ve ona yeniden hayat verip ayağa kaldıranlara ne kadar teşekkür etsek azdır.

Kültür ve Sanat Evi üniversitede görev yapan ve her biri birbirinden kıymetli bilim adamları ile Niğdelileri bir noktada buluşturabilecek yegâne mekândır denile-bilir. Adını "Universe" yani "Evren"den alan üniversiteler çeşitli zorlayıcı sebepler yü-

zünden şehirlerin fersah fersah uzağında bir dağın veya tepenin üstüne kurulan "Yerleşke"lerde bilimsel faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadırlar. Peki, cahillikle, bilgisizlikle ve daha pek çok küçük düşürücü birtakım sıfatlarla tanımlamaya ve tarif etmeye çalıştığımız toplumu kim veya kimler eğitecek, onları kim aydınlatacak? İşte kültür mahfilleri, tam da sözün burasında, bir kez daha vazgeçilmez mekânlar olarak aklımızın orta yerinde beliriyor. Hoca üniversitede dersini bitirip arta kalan zamanında buraya gelecek; öğrenci buraya gelecek, şehirde yaşayanlar da…

1992 yılından bugüne kadar Üniversite ile Niğdeliler veya herhangi bir sebeple Niğde'de yaşayanlar birbirinden habersiz ve sadece kulaktan dolma bazı söylentiler ile birbirini tanımlama yoluna gitmiş ise, herhâlde nezih bir mekânda, bir kültür mahfilinde buluşulamamış olmasından kaynaklanmış olsa gerek. Artık şunu büyük bir memnuniyet ve sevinçle söyleyebiliriz. Niğde'de de artık bir kültür mahfili var ve orada çok güzel şeyler oluyor. Üniversitenin çeşitli bölümlerinden her biri kendi alanlarında uzman hocalar, her hafta Çarşamba günü akşam saat 18:30-21:00 saatleri arasında kültür ve sanat evinin en alt katında bulunan ve şark usulü tefriş edilmiş olan mekânda bağdaş kurup oturuyorlar ve değerli katılımcılarla hoş sohbetler yapıyorlar. Ben de bu sohbetlere katıldım ve büyük keyif aldım. Yarına ve gençlerimize olan güvenim tazelendi, pekişti. Niğde'nin esnafını, eşrafını, çalışanını, amirini, memurunu, aşçısını, işsizini, boyacısını ve halıcısını hülasa herkesi ve her kesimi burada kültür sohbetlerine katılmaya çağırıyorlar. Bu mekânda neler konuşuluyor, konular nedir dediğinizi duyar gibiyim. Hemen birkaçını arz edeyim efendim. "Türk Kültüründe Sohbet", "Misafirperverlik", "Ahde Vefa, Ekmek Tuz Hakkı", "Halk İnanışları", "Dil Bilinci, Dilde Yozlaşma ve Yabancılaşma", "Tarih Şuuru", "Türklerde Yemek ve Mutfak Kültürü", "Çevre Bilinci" vb. konular günümüze de ışık tutacak bir biçimde ele alındı ve serbest bir sohbet ortamında enine boyuna tartışıldı. Sohbet programları Haziran ayına kadar devam edecek. Önümüzdeki konulardan birkaçının başlığını da burada zikretmek yerinde olacak. Sözgelimi "Türk Mutfağı ve Yemek Kültürü", "Ana, Vatan, Toprak", "Tarih Şuuru", Toprak ve Tohum", "Çevre Bilinci" gibi konular konuşulmayı bekleyenlerden sadece birkaçı.

Eğer "Sohbetin Kazası Olmaz" diyorsanız; bütün samimiyeti ile ve bütün kalıpların ve önyargıların dışına çıkarak sizi kucaklayacak yüreklerin çarptığı bu mekâna geliniz, görünüz ve sizin de söyleyecek iki çift sözünüz olsun… "Söz ola kese savaşı"

ESKADER'İN BABIÂLİ SOHBETLERİ

Efsane Gazete Tercüman Unutulmadı

Umut BULUT (Sanatalemi.net)

Türk basın hayatının unutulmayan gazetelerinden Tercüman ESKADER'in düzenlediği "Babıâli Sohbetleri"nde konuşuldu. Mensupları, milletin gönlünde taht kuran Tercüman'ın başarı sırlarını dile getirdiler. Farklı dönemlerde gazetecilik yapmış olan Tercümancılar, uzun bir aradan sonra bir araya geldiler, çay içip sohbet ederek birbirleriyle hasret giderdiler. Bu arada toplantının Kemal Ilıcak'ın vefatının 17. yıldönümüne rastlaması çok anlamlı bulundu.

Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER)'nin düzenlediği Bâbıâli Sohbetleri'nde bu hafta, Türkiye'de etkili, istikrarlı ve güvenilir yayınıyla bir döneme damgasını vuran efsane gazete Tercüman konuşuldu. ESKADER Genel Başkanı Mehmet Nuri Yardım'ın yönetiminde 8 Nisan 2010 tarihinde Cağaloğlu'ndaki Timaş Kitap Kahve'de gerçekleştirilen toplantı çok renkli geçti. Kemal Ilıcak'ın çıkardığı Tercüman gazetesinin doğuşu, yükselişi ve çöküşünün anlatıldığı sohbet toplantısında, gazetenin yazarları yönetici ve çalışanları gazeteyle alakalı ilginç hâtıralarını davetlilerle paylaştılar.

Gazetenin belki en önemli çalışanlarından biri olan, en alt birimlerden genel yayın yönetmenliğine kadar gazetenin hemen hemen her kademesinde bulunmuş olan gazeteci Ünal Sakman Tercüman'la ilgili olarak şöyle konuştu:

"Tercüman gazetesi birden bire oluşmadı. On senelik çetin bir mücadelenin sonucunda gazete varlığını kabul ettirdi. Tercüman önceleri sol bir gazete idi. Gazete masraflarını karşılayamayınca Kemal Ilıcak gazeteyi alıp bir yere getirdi. İlk önceleri Gediz Han'da üç odada çıkıyordu. Çok zor şartlarda çıkmaya başladı. Maaş ödemeleri yapılamıyordu. Yetmişli yıllarda ancak Tercüman kimliği kabul edildi. Tercüman'da çok değerli kalemler yazmaya başladı. Şükrü Baban'ı gazetede yazmak için zor ikna ettik. Ergun Göze ve Ahmet Kabaklı Tercüman'a yeni bir soluk kazandırdı. Tarık Buğra geldi ve Tercüman bizim fikriyatımızı ileri götürdü. Yazarlarımızın hepsi fikriyatı olan adamlardı ve halk arasında itibarları olan adamlardı. Şöhretleri oldu ama paraları hiç olmadı yazarlarımızın.

Tercüman battıktan sonra bir sürü sağcı gazete çıktı. Birden bire bir karışıklık oldu. Basında etik epey bir zarar gördü. 1001 Temel Eser projesi çok güzel oldu. Bu

eserlerle geniş halk kitlelerine ulaştık. Biz o zaman 'Ailenizin Gazetesi' sloganıyla reklamlar yapıyorduk. Hakikaten de aile gazetesi çıkarıyorduk. Kemal Ilıcak Bâbıâli'de kimseyi işsiz bırakmadı. O zaman herkesi işe aldı. İhtiyacının çok üzerinde işçi çalıştırıyordu. Kemal Ilıcak'tan sonra Tercüman kadrosu basınımızın çok değişik yerlerinde yönetici oldu. Tercüman'da bordrolu yazarların yanında üniversitenin çeşitli bölümlerinden çok seçkin profesörler de yazı yazıyordu. Kemal Ilıcak kendi işini kendi hallederdi, özel işleri için gazeteyi asla kullanmazdı. Tercüman'ı n başarılı olmasının sırrı her lâfının arkasında durmasında gizlidir. Halka güven verdiği için gazete başarılı oldu."

Mehmet Akif Ersoy Vakfı Başkanı gazeteci yazar Mehmet Cemal Çiftçigüzeli ise şu hâtırasını nakletti:

"Tercüman'a musahhih aranıyordu. Musahhihlik o zaman çok ciddiye alınan bir işti. Ciddi bir imtihan sonucunda imtihanı kazanarak Tercüman'da musahhih olarak işe başladım. Gazetede çeşitli yazarlar, üniversiteden hocalar yazı yazardı. İslâm Çupi değişik bir yazardı. Meselâ Tarık Buğra titiz bir yazardı, yazısında bir tek hata bile bulunmazdı. Tercüman sağın bütün renklerini kucaklayan bir gazeteydi." Katılımın bir hayli yüksek olduğu toplantıda söz alıp konuşan diğer Tercümancılar, özetle şu görüşleri seslendirdiler:

Aydın Candabak: "Kurumların da insanlar gibi ömürleri vardır. İnsan nasıl doğar büyür yaşar ve ölürse kurumlar da aynen öyledir. Tercüman gazetesi, millî manevî değerlere sahip çıkan ciddi bir gazeteydi. Gücünü halkından aldığı için de müthiş bir başarı örneği sergiledi. Bu gün Tercüman gibi millî manevî değerlere hakkıyla sahip çıkan bir gazete yok. Görünen köy kılavuz da istemiyor. Medya bilindiği gibi artık eskisi gibi değil ciddi bir sanayi ve sermaye gerektiriyor. Eskiden derme çatma binalarda birkaç gönüllüyle kahramanca oturup bir gazete bir dergi çıkarma imkânınız vardı, şimdi öyle değil. Allah milli manevi değerlere sahip çıkmak isteyen insanlara yardım etsin diyelim başka ne diyebilirim."

Nazif Okumuş: "Tercüman hangi şartlarda kuruldu ve milletimizle kucaklaştı bunu anlatmak çok uzun sürer. Ben Tercüman'da Sakarya'dan muhabirlik yaparak başladım çalışmaya. Tercüman'ın sıkıntılı dönemlerinde çalıştım. Mümkün olduğu kadar o bayrağı dalgalandırmaya çalıştım. Tercüman öyle bir tercümandı ki bu milletin tamamını kucaklamak azim ve kararlılığında idi. Millete değerleriyle birlikte sahip çıktı Tercüman gazetesi. Çeşitli cemaatlerin, siyasi partilerin mensupları ortak bir adreste buluşuyordu. Sağdaki bütün oluşumlar kendilerini Tercüman'la ifade ediyordu. Herkese bir tek kimlik veriyordu. O kimlik siyasi adresleri birleştiriyordu. Fethi Gemuhluoğlu, Mehmet Emin Alpkan, Fethi Tevetoğlu, Gönenli Mehmet Efendi Tercüman'da kendilerini

buluyor, âdeta her biri Tercüman'ın ayaklı propagandisti idiler. Kemal Ilıcak kıvrak zekâsıyla milletin bütün değerlerini bir noktada buluşturmayı başarıyordu. Tercüman, Anadolu çocuklarının ana kucağı gibi sığınağı oldu. Bu milletin değerlerine sahip çıktıkça milletimiz de Tercüman'a sahip çıktı. Ergun Göze, Kemal Ilıcak ve Ahmet Kabaklı bu milletin demokrasi mücadelesinde çok önemli katkı sağladılar."

Erol Şadi: "Kemal Ilıcak son derece demokrat bir insandı. Sağ bir gazete çıkarmasına rağmen benim gibi solcu birini gazetesinde çalıştırıyordu. Birlikte çok güzel işlerin altına imza attık. Ansiklopediler hazırladık. Kemal Bey bilime son derece önemli katkıları olan bir insandı. 1001 Temel Eser'in basılması ve halka ulaştırılması projesi bana göre çok önemli bir projeydi. Kalıcı bir eser verelim dedik. Kur'an-ı Kerim verdik gazete olarak."

Aslan Bulut: "Tercüman millî sermayenin palazlanmaya başladığı dönemlerde çıktı. Millî sermaye güçlendikçe Tercüman da güçlendi. Sermayede yabancılaşma medyamızda da yabancılaşmayı beraberinde getirdi. Bu planlanan bir süreçte toplumun dokularını bir araya getiren Tercüman gazetesi, daha fazla dayanamadı."

Şemsi Sılkım: "Tercüman gazetesinin çıkış hikâyesini anlatacak olursak diyebilirim ki çok zor şartlarda Tercüman gazetesi çıkmaya başladı. Kemal Ilıcak'tan Tercüman gazetesinin imtiyaz hakkını almak için 375 lira para isteniyordu. O dönemde bu parayı bulma imkânı yoktu. İki ay mühlet isteyip bu parayı bulmak için harekete geçti. Ablasının Bulgar komşusu, kandan tutkal yapabileceğini söyleyince yeni bir iş yapmaya karar verdi. Tutkal üretecekti. Dönemin İstanbul valisi Fahrettin Kerim Gökay'a çıktık. Mezbahada kesilen ineklerin kanlarını istedik. Fahrettin Kerim Gökay şaşırdı. Kanları mezbahadan aldık, Bayrampaşa'da bir çukur kazdırmıştı. O çukurda kemik ve kandan tutkal üretimi yaptı. On gün içinde tutkal üretip mobilyacılara gerekli tutkalı satıp 300 lirayı denkleştirip Tercüman'ın imtiyaz hakkını aldı. O günden sonra ona güvenim arttı. Gazetenin tanıtımı için Trakya'ya gittik, Kocaeli'ne gittik. Bu gezilerde halkın teveccühünü kazandık. Kemal Bey büyük işler yapacak adamdı ve gazeteyi çok iyi bir yere taşıdı."

Tercüman çalışanı ve okuyucularından Ahmet Yabuloğlu, Şükrü Disanlı, Aydil Erol, Osman Selim Kocahanoğlu, İbrahim Kalkan, Cevdet Akçalı, Oğuz Çetinoğlu, Günvar Otmanbölük, Erol Mermer, Cevdet Akçalı, Yusuf Bilge ve Ali Hakkoymaz da Tercüman gazetesine dair görüşlerini dinleyicilerle paylaştılar. Tercüman yazar ve yöneticileri ile Tercüman okuyucularının ortak düşünceleri genel olarak şöyle özetlendi:

"Tercüman gazetesi basında ilk ciddî ansiklopedileri veren gazetedir. Kültür yayıncılığı yapmıştır, 'Yaşayan Türkçe' gibi son derece hayatî kampanyalar yürütmüştür ve başarılı olmuştur. Kitleleri

etkilemiştir. Siyasileri yönlendirmiştir. Gazetenin yazarları ve çalışanları hep mensup oldukları milletin hayrına çalışmışlardır. Manevî değerlere bağlı olmuşlardır. Tercüman gazetesinin yükselişi ve çöküşünü dikkatle incelediğimizde ortaya çok açık seçik bir sonuç çıkıyor ki, milletiyle birlikte hareket ettiği dönemlerde Tercüman sürekli bir yükseliş grafiği gösteriyor, buna karşılık milletin değerlerinden uzaklaşmaya başladığında çöküş ve çözülmenin önü alınamıyor. Aslında Tercüman gazetesi örneği bizim için çok ibretamiz bir örnektir. Tercüman milli manevi değerlere sahip çıktıkça milletimiz Tercüman'a sahip çıkmıştır. Ne zaman ki milletin değerleriyle ihtilafa düşen kişileri gazetede söz sahibi yapmaya başladı, o günden sonra milletimiz Tercüman'dan elini çekmiş. Önünü görmek isteyen her gazeteci, her kanaat önderi ve her siyasi lider için Tercüman iyi bir yol işareti olarak duruyor. Kucaklayıcı bir üslup, yetkin şahsiyetlere kucak açan bir fikri altyapı ve manevi tarafı kuvvetli bir gazete olarak Tercüman'ın bıraktığı boşluk doldurulamadı. Tercüman'la birlikte Türk basın hayatında bir anlayış da çökmüş oldu. Bütün siyasî ve dinî cemaatleri kucaklayan kendi potasında eriten, belki herkese ağabeylik yapan bir medya ve anlayış çöktü. Onun bıraktığı boş alanda küçük küçük ama etkisiz bir yığın gazete çıktıysa da hiçbir onun kadar tesirli olamadı. Büyük fikir adamlarına gidebilecekleri bir adres olan Tercüman, fikir hayatımızın ana beyin damarlarını elinde tutuyordu. Sadece tiraja dayalı büyüklük değil sayısal üstünlüğün yanında siyasal üstünlüğü de sağlayan sağ bir gazete idi ki, bu büyüklüğü yakalamak için sadece sermaye değil büyük beyinler ve Kemal Ilıcak gibi müteşebbis ruhlar gerekiyor. Ve bugün Tercüman'ın bıraktığı boşluk dolmamıştır, Tercüman gibi bir gazeteye ihtiyaç vardır. Bir gün böyle bir gazete de çıkacaktır."

Programın sonunda Cevdet Akçalı, Yusuf Bilge ve Ali Hakkoymaz yeni şiirlerini okudular. Toplantı sona ererken Tercüman gazetesinin vefat etmiş mensupları Kemal Ilıcak, Cihat Baban, Kadircan Kaflı, Ahmet Kabaklı, Ergun Göze, İlhan Bardakçı, Nezih İzmiroğulları, Sadettin Çulcu, Mustafa Polat, Ömer Lütfi Mete, Mukbil Özyörük, Abdullah Aksak, Semih Balcıoğlu, Şakir Süter, Murat Sertoğlu ve Tarık Buğra saygı ve rahmetle anıldılar. Tercümancılar böyle anlamlı ve vefalı bir toplantı düzenlediği için ESKADER yöneticilerine teşekkür ettiler. Son derece neşeli geçen sohbet toplantısı, üç saati aşkın süre devam etmesine rağmen büyük bir dikkat ve heyecanla takip edildi.

KEMAL ILICAK DA RAHMETLE ANILDI

Toplantıda Tercüman'ın sahibi Kemal Ilıcak'ın vefat yıldönümünü gazeteci Şükrü Disanlı hatırlattı. Program boyunca Kemal Ilıcak'ın Türk basınına yaptığı hizmetler, matbuata getirdiği yenilikler ve vefalı yönü anlatıldı. Yüzlerce işsiz gazeteciye iş verdiği ve onlara sahip çıktığı vurgulandı. Kemal Ilıcak 9 Nisan 1993 tarihinde İstanbul'da vefat etmişti. Tercüman'la bir-

likte Türk milletinin gönlünde taht kuran Kemal Ilıcak, bugün Edirnekapı Mezarlığı'ndaki kabri başında, ailesi, sevenleri, Tercümancılar ve gazeteciler tarafından anıldı.

ESKADER'in "Tercüman" programını takip edenler arasında Şerif Aydemir, Hamit Yüksek, Atilla Şahiner, Nidayi Sevim Cemil Çiftçi, Cezmi Aşuroğlu, Mehmet Hakkoymaz ve Uğur Dumlupınar da bulunuyordu.

--

Basın ve Halkla İlişkiler Sorumlusu
M. DEMİRCİ

Sayın Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği, (ESKADER)'in kıymetli yöneticileri,Tercümancılar Bâbıâli'de Buluşuyor, çağrısına hem eski bir Tercüman okuyucusu, hem de Tercüman'ın eski bir konuk yazarı olarak katılmak ve selam ve saygılarımı sunmak istedim. 1970'li yıllarda "Konuşulan Türkçe" kampanyasına da gönülden katılmıştık. "Binbir Temel Eser" yayınlarının büyük bir ihtiyaca cevap verdiğini de bugün gibi hatırlıyorum. Anlaşılıyor ki her kültür, sanat, fikir ve edebiyat hareketinin temelinde anılar, gayretler ve kalemler vardır. Bu gibi güzel gelişmeler kültür ve basın tarihinin unutulmaması gereken manzaralarıdır. Bu manzaralar birleşerek büyük kültür soframızın azametini ve zenginliğini ortaya koyuyor. Sizler de bu kültür sofrasına yeni fotoğraflar katmak istiyorsunuz, ne güzel bir gayret. Zamanım elverseydi, sizlerle beraber olmanın zevkini paylaşmak isterdim. Sizleri kutluyorum.

Tercüman yazarlarına, bu etkinliği düzenleyenlere sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum. İyi ki varsınız.

İsmail ÖZMEL

UYKU

Benim sevgili küçük meleğim
Her an,
Senin en güzel sevgilin
Sana geldiği zaman,
Ayrılmak istemediğin
En tatlı tutku
Senin gibi
Küçük sevgililer çok sever onu
Adı uyku...

Nail BAŞEL
(Anılar ve Olgular.
Laçin Yayınları-2009-Kayseri)

KONFERANS:

"KİTAPLAR YOK OLMASIN"

Fahri Kirt İlköğretim Okulu Kütüphanecilik kulübünün organize ettiği "Kitaplar Yok Olmasın" adlı konferansa Araş. Yazar Av. İsmail ÖZMEL ve Niğde Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. G. Osman GEÇER'in katılımıyla gerçekleşti. Yrd. Doç. Dr. G. Osman GEÇER'in kitapların önemiyle ilgili açılış konuşması ve Araş. Yazar Av. İsmail ÖZMEL'in biyografisini sunmasıyla konferans başladı. Daha sonra Araştırmacı Yazar Av. İsmail ÖZMEL konferansı gerçekleştirdi. Özmel kitapların en iyi dost ve çok vefalı olduğunu söyledi. İnsanın aslında iyiyi ve güzeli araması gerektiğini, bunu yaparken de iyinin güzelin arkasında olanı da bilmesi gerektiğini söyleyen Özmel, kitaplarda da bu durumun geçerli olduğundan bahsetti. Kitabın arkasında duran yazarın güven verici olması gerektiğini kaydetti. Konferans daha sonra soru-cevap şeklinde bitirildi. Katılımcıların sorduğu bazı sorular ve Sayın Özmel'in verdiği cevaplardan bazıları şöyle oldu.

-Ne tür kitaplar okumalıyız?

-Özmel: Öncelikle öğretmenlerinizin tavsiye ettiği kitapları okumalısınız.

-Kendi kitaplarınızdan en çok beğendiğiniz hangisi?

-Özmel: Ayrım yapamam ancak Sihirli zaman, Bindallı Yazılar, Bütün Şiriler,Niğdeli Şairler önemli eserlerimdendir.

-Kitaplarda zaman kavramı çok geçmektedir. Zaman kavramı nedir?

-Özmel: Zaman kavramı son derece önemlidir. Hayatı planlayarak yaşamalıyız. Sihirli Zaman adlı kitabım bu yönde önemli bir kaynaktır.

-Kitaplarınızda kazandırmayı hedeflediğiniz nedir?

-Özmel: Çalışmayı öğretmek.Sistemli çalışmayı, ihtiyacımız olan bilgileri zamanında almak önemlidir. Benim ne kadar çalıştığımı merak ediyorsunuz, günlük çalışmaya, okumaya ve yazmaya bir öğrencinin iki katı kadar zaman ayırıyorum.

-Doğruyu öğrenme adına kitap seçiminde ne yapmalıyız?

-Özmel: Doğu cephesinde olanları on beş yıl önce öğrendim. Bu durum aslında dış politika siyasetinden kaynaklanıyor. Onun için başta söylediğim gibi kitabın arkasında kişiliğiyle güven verici bir yazar olması gerekir. Vatan, millet ve inanç temeli üzerine kurulmayan her şey göçer. Bu yönde hazırlanan kitapları okumakta fayda var.

Konferans sonunda Fahri Kirt İlköğretim Okulu'nun kütüphanesinde açılan sergi katılımcılara okul müdürü Ahmet SALTIK eşliğinde gezdirildi. Okul müdürü Ahmet SALTIK konferansı tertip eden kütüphanecilik kulübü öğretmenleri Emire KARAÇAY ve Yasemin GEÇER'e teşekkür etti. Ayrıca tertip ettikleri konferansa bizleri kırmayarak gelen Araştırmacı Yazar Av. İsmail ÖZMEL ve Yrd. Doç. Dr. G. Osman GEÇER beyefendilere en kalbi duygularla şükranlarını sunarak toplantı sona erdirilmiştir.

Salkımsöğüt Yayınevi

www.salkimsogut.com

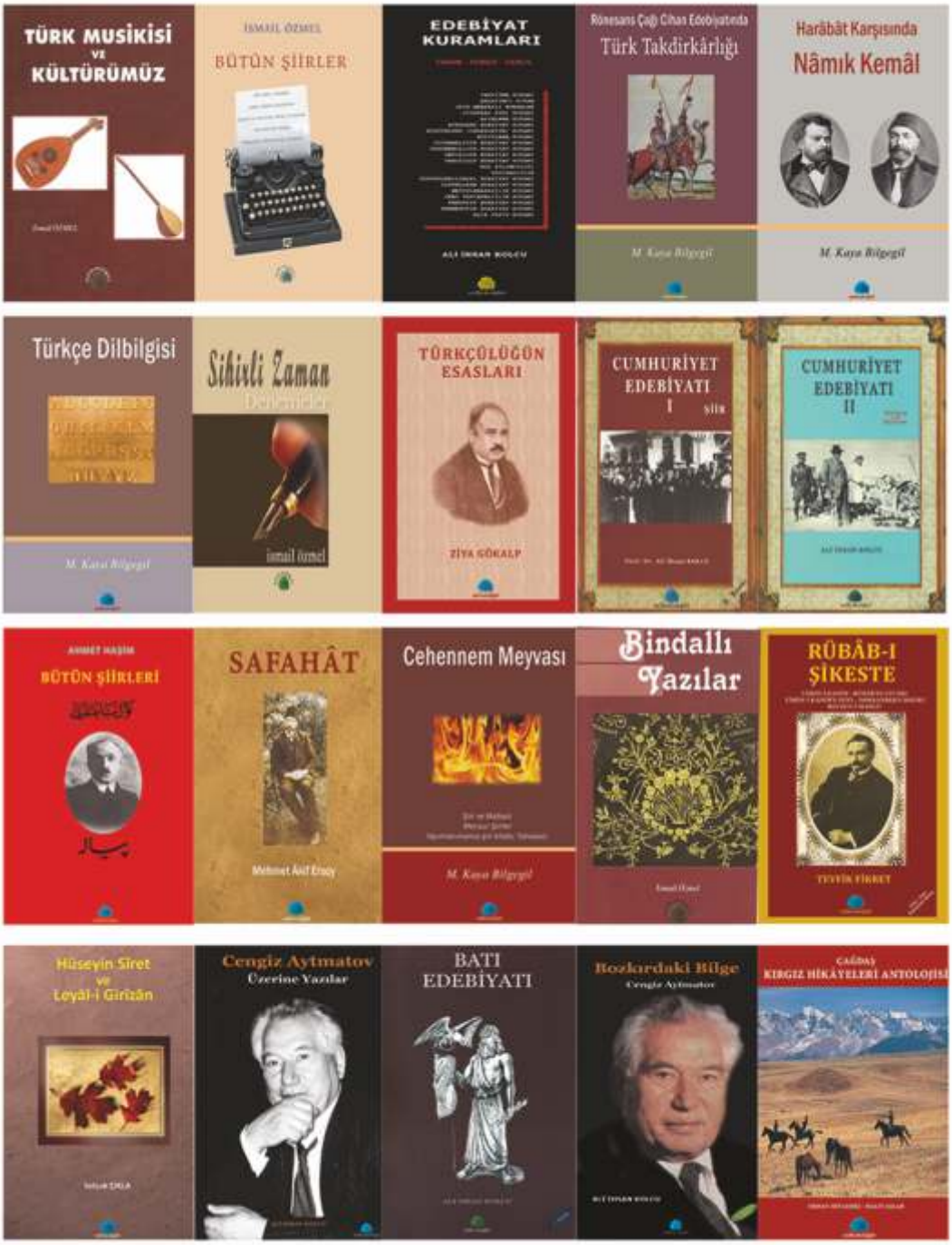

Adres: Cumhuriyet Caddesi Kamilağa Sokak 29-C Tel&Fax:0442 235 65 70

e-mail:salkimsogutyayincilik@mynet.com-salkimsogutyayinevi@gmail.com

ERZURUM

premio Lastik ve Servis

Premio Yol Arkadaşınız

Lastik	Jant	Motor Yağı	Yedek Parça	Akü
GOODYEAR, DUNLOP, FULDA, Sava, DEBICA	CMS, DEZENT LEICHTMETALLRÄDER GmbH, AEZ Leichtmetallräder	Castrol, bp, BOR	MONROE, Bendix/JURID, Valeo	MUTLU, DELPHI

İsteğiniz hedefimizdir. Hedefe her zaman ulaşırız.

HAFIZLAR
LASTİK ve SERVİS

www.hafizlar.com.tr

servis@hafizlar.com.tr

Tel: 0.388 233 11 60 - 233 11 61 Faks: 0.388 233 25 33
Adana Kayseri Yolu Üzeri Polis Okulu Karşısı Hafızlar Plaza 51100 • NİĞDE

HAFIZLAR
SİGORTA

AKSigorta

EUREKO
SİGORTA

www.hafizlarsigorta.com.tr

bilgi@hafizlarsigorta.com.tr

Tel: 0.388 213 11 37 (Pbx) • Faks: 0.388 233 11 55
Adana Kayseri Yolu Üzeri Polis Okulu Karşısı Hafızlar Plaza 51100 • NİĞDE

Karan Ofset & Form 233 66 22 • NİĞDE